Publicație lunară editată de DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY

DACIA
magazin

Director fondator: Dr. Napoleon Săvescu

Nr. 12 - mai 2004

O IPOTEZĂ ULUITOARE

„EXISTĂ O CRONICĂ A POPORULUI DAC“

Pentru lichidarea unui popor se începe prin a-i altera, a-i şterge memoria: îi distrugi cărţile, cultura, religia, istoria şi apoi vine altcineva îi va scrie alte cărţi îi va da altă religie, altă cultură îi va inventa o altă istorie (de origine latină ori slavică după momentul politic). Între timp poporul începe să uite ceea ce este sau ceea ce a fost, iar cei din jur vor uita şi mai repede: limba nu va mai fi decât un simplu element de folclor care, mai devreme sau mai târziu, va muri de moarte naturală. Noile forme istorice vor aduce elemente şi simboluri noi de adoraţie care le vor îndepărta pe cele vechi. Din vechiul start spiritual vor rămâne undeva la un etaj inferior al cunoaşterii, numai câteva cuvinte, expresii, tradiţii, impresii, fragmente, nume de localităţi, munţi şi ape, fără un înţeles aparent. Formele vechi care cândva, au ocupat valenţa transcedentalului vor fi deplasate de formele noi care vor dicta componenţa şi funcţiile «noului popor» aşa cum s-a întîmplat cu noi.

Dr. NAPOLEON SĂVESCU

O CRONICĂ A POPORULUI DAC

Oricât ar părea de surprinzător o astfel de cronică există

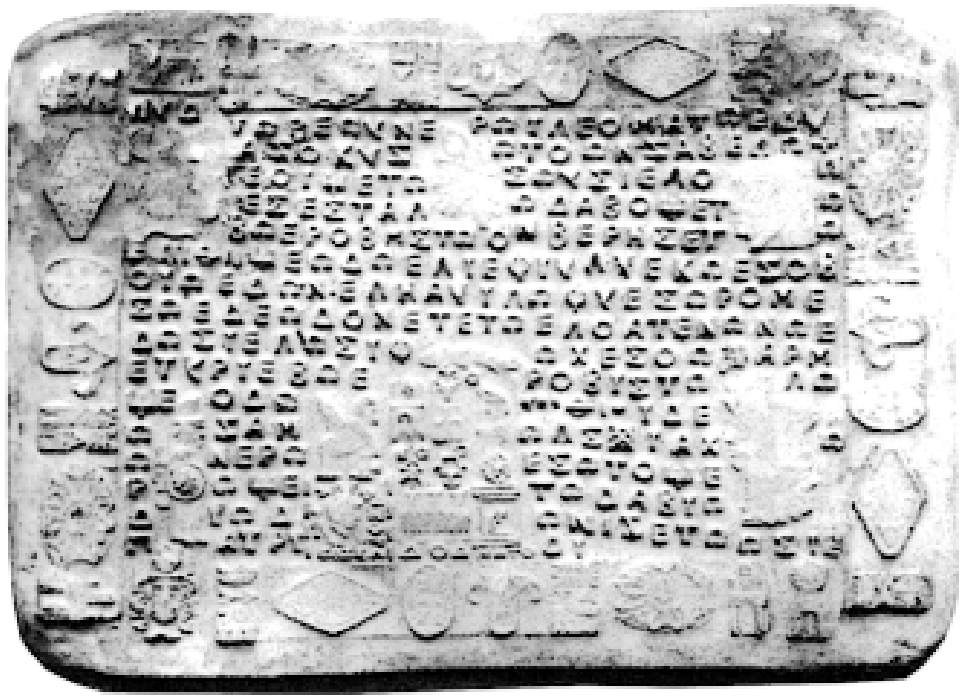

La Cel de al IV-lea Congres Internaţional de Dacologie, din vara anului 2003, ţinut la Hotelul Intercontinental Bucureşti, aflam de la regretatul profesor Augustin Deac despre piesele de aur de la Sinaia şi împrejurimi, plăcuţe de aur cu inscripţii dacice. Acestea au fost «înlocuite» din ordinul regelui român Carol I cu nişte plăcuţe de plumb, orginalele fiind topite şi astfel folosite la terminarea construcţiei palatului Peleş. Despre aceste plăcuţe nu se mai ştie nimic, ele dispărând graţie nepăsării celor care trebuiau să le apere.

Dar istoria altor plăcuţe de plumb, de astă-data conţinând o cronică a poporului dac, nu se va lăsa aşteptată decât aproape 2000 de ani!

De la domnul profesor Mihai Vinereanu, din New York, am aflat în urmă cu o lună despre existenţa unor tăbliţe de plumb conţinând o scriere şi o cronică a poporului dac.

După o muncă de 30 de ani, inginerul Dan Romalo termina lucrarea « Cronica apocrifă pe plăci de plumb?» în anul 1985 pentru a o publica în 2003. Lucrarea este de o deosebită acurateţe din punct de vedere ştiinţific, de o seriozitate, onestitate şi modesie deosebită, invitând la o confruntare politicoasă şi constructivă a celor care ar trebui să se implice. Mă refer la specialiştii care , dacă nu mânaţi din simpla sacră curiozitate ştiinţifică, atunci din dreptul pe care îl au în a-şi da verdictul autorizat asupra autenticităţii şi valorii istorice a conţinutului informaţional al plăcilor sus-amintite.

Aş adăuga că analize cu privire la autenticitatea şi vechimea acestor tăbliţe de plumb au fost efectuate de «grupul Oxford» în cadrul secţiei « Materiales Science-Based Archeology group, Oxford University». S-a comparat un fragment din latura plăcii # 22 cu o piesă antică de mortar, din zidul cetăţii Sarmisegetusa, o scoabă, pusă la dispoziţie de profesor Dr. Ion Glodariu. Concluzia profesorului de la Universitatea din Oxford Dr. Peter Northofer a fost că atât proporţia de plumb, cât şi cea de antimoniu din scoaba din contextul dacic cât şi din placa # 22 dovedesc autenticitatea celei din urmă.

În cazul în care am avea de a face cu un falsificator genial, acesta ar fi trebuit să folosească mai mult de jumătate de tonă de plumb căreia să-i imprime un aliaj care să poată imita, convingător, plumburile specifice antichităţii, ne spune la pagina 220 domnul Dan Romalo. Am mai adăuga noi că genialul falsificator ar fi trebuit să fie un deosebit de talentat sculptor, un erudit lingvist cunoscător al vechilor limbi cât, şi un fantastic istoric al epopeei dacilor , epopee neştiută încă azi de nici unul din istoricii noştri, nemenţionată în nici o lucrare, cunoscută azi, din antichitate ori din timpurile prezente.

Cinste celui care îşi dedica o mare parte din viaţă pentru a aduna aceste informaţii, pentru a le interpreta cât mai corect din punct de vedere ştiinţific, cinste domnului inginer Dan Romalo!

• ***Dr. Napoleon Săvescu***

Istoria neştiută a românilor

NOI NU SUNTEM URMAŞII ROMEI

• Dr. Napoleon Săvescu

ORIGINI ŞI LEGENDE

Sunt român şi trebuie să recunosc că scriu cu multă plăcere despre istoria noastră neştiută ori mai puţin ştiută.

Dacă nu de mult vă vorbeam de faptul că „Noi nu suntem urmaşii Romei“, ci ei sunt urmaşii noştri, ori mai târziu vă purtam prin mitologia noastră, a românilor, din care s-au inspirat grecii şi romanii, de fapt încă nu v-am spus prea mult căci, Adevărul uneori trebuie să-l drămuieşti, altfel şocul este prea mare; şi când tot de curând scriam despre „Blestemul Păsării Phoenix“ ori „Cloşca cu puii de aur“, am primit scrisori din care am realizat că mulţi dintre dumneavoastră aveţi deja bazele necesare unui „nou cutremur în istoria românilor“ - la care vă voi expune în minutele următoare de lectură!

Considerând că stocul de „adevăruri istorice“ care le este predat copiilor şi tinerilor în şcolile sau universităţile româneşti cu privire la istoria românilor a rezultat în mare parte din observaţiile şi deducţiile - aparent logice - făcute în mănăstirile din Evul Mediu, deci cu mult înainte de explozia ştiinţfică de după al doilea război mondial, cum am putea noi, cei de azi, să nu avem îndoieli cu privire la acest adevăr? Să acceptăm o istorie construită pe cunoştinţele dobândite în Evul Mediu ar fi ca şi cum am accepta că Pământul este plat ca o farfurie şi că Soarele se învârte în jurul nostru ori că suntem bolnavi pentru că diavolul a intrat în noi şi pentru a-l scoate trebuie să bem din apa în care au fost ţinute trei broaşte şi un ţânţar! Să fim serioşi, domnilor! Azi avem o explozie ştiinţifică, iar cunoştinţele Evului Mediu despre istorie trebuie corectate: pe vremea aceea nu se vorbea despre arheologie, antropologie, biologie, fiziologie ori computere.

Când cercetătoarea americană Marija Gimbutas, profesoară la Universitatea California din Los Angeles, scria: „România este vatră a ceea ce am numit Vechea Europă, o entitate culturală cuprinsă între 6500-3500 î.H.“, a făcut să devină evident că această străveche civilizaţie europeană carpato-dunăreană a precedat cu câteva milenii pe cea sumeriană.

Să vă dau un exemplu despre fantezie-istorie, după CV Ceram în „*Zei, morminte, cărturari*“..., până nu de mult (acum 100 de ani, deci relativ recent la scara istoriei!), „Iliada“ era considerată un poem fantastic; un german, un visător îndrăgostit de acest poem, a refuzat să accepte dogma - că nu era altceva decât o poveste eroică, fantastică: Heinrich Schliemann a avut curajul să creadă că era adevărat. Aşa că, a fost odată ca niciodată, undeva departe, în Europa, într-un sătuc german din provincia Mecklemburg, un băieţaş care a primit de Crăciun, în anul 1829, „Istoria Universală Ilustrată“ de Jerrer; aceasta îl arată pe tracul Enea fugind din cetatea Troia cuprinsă de flăcări, purtându-şi tatăl pe umeri şi ţinându-şi fiul, Iulius, de mână, urmat fiind de alţi supravieţuitori. El, tracul, avea să ajungă în Valea Tibrului (Valea celor şapte coline) unde se va căsători cu Latvia, fiica unui rege local, punând astfel bazele dinastiei de Alba Longa - din care se trăgea şi Rhea Silva, mama lui Romulus şi Remus, şi din care se mândrea că se trăgea şi Iulius Cezar; aşa că, domnilor italieni, fiţi mai atenţi cu noi, străbunii voştri!

Acel copil german îşi întreabă tatăl: „Deci, aşa arăta Troia şi nimeni nu ştie unde se află ea astăzi?!!!“ Anii au trecut şi micuţul Schliemann fu nevoit la 14 ani să-şi întrerupă studiile din cauza sărăciei şi să se angajeze băiat de prăvălie; într-o zi intră în prăvălie un oarecare, beat mort, şi începu să declame versuri din „Iliada“, redeşteptând astfel micuţul aventurier. Acesta ajunge în 1841 în Hamburg, se angajează ca mus pe o corabie ce pleca spre Venezuela, dar la numai două săptămâni corabia se scufundă lângă insula Texel, Heinrich reuşind însă să se salveze. Îl găsim mai târziu lucrând în Amsterdam, în timpul liber studiind engleza, franceza, olandeza, spaniola, portugheza şi italiana.

Prin 1854 era în America de Nord şi căpăta cetăţenia americană; este cucerit apoi de febra aurului, dar nu se lasă fermecat să-şi părăsească afacerile înainte de a-şi câştiga independenţa materială, aşa că, abia prin 1868 se duce în Itaca - insula lui Ulise. Om ajuns la cea mai înaltă treaptă materială, lasă totul şi fuge după un basm, o poveste fantastică. Cu Iliada în mână, începe să caute TROIA , cetate, legendară a tracilor, unde NOI am fost învinşi de puhoiul barbar de greci, ahei, venit între 1900-1400 î.H. din estul Mării Caspice, împreună cu eolienii, dorienii şi ionienii.

Aşa că Schliemann, considerând războiul troian drept unul real, iar pe luptători nişte personalităţi istorice, se duce să-i redescopere pe aceia care muriseră cu trei mii de ani în urmă; se duce în Asia Mică - tocmindu-şi o călăuză pentru 45 piaştri, călărind pe un cal fără frâu, aruncându-şi privirea peste ceea ce doar visase până nu de mult. Plimbându-se cu Iliada în minte, el calculează distanţe, îşi imaginează bătălia, ba chiar se şi căsătoreşte cu o grecoaică, Sofia Engstromenos, pe care o asemuieşte cu Elena.

În sfârşit, la 15 iunie 1873, ia hotărârea să se apuce de săpat. După săparea a 250 mii metri cubi de pământ, plimbându-se cu soţia prin săpături, îi spune acesteia: „Du-te şi dă drumul tuturor lucrătorilor, spune-le ceva, spune-le că e ziua mea de naştere şi că au liber“. Când soţia se întoarce la el după plecarea lucrătorilor, îl găseşte săpând cu disperare printre blocuri enorme de piatră gata să cadă peste el, scoţând la iveală... AUR, bijuterii incalculabile, bijuterii udate cu sânge şi lacrimi, îngropate de trei mii de ani sub ruinele a şapte împărăţii, dispărute şi readuse la lumină“. El nu făcea altceva decât să ne scoată la suprafaţă istoria noastră, a carpato-danubienilor - uitată, îngropată, părăsită şi neglijată. Când o vor lua în consideraţie „istoricii noştri“ şi o vor pune în drepturile ei?!

Dar Schliemann a crezut că a descoperit tezaurul lui Priam, când de fapt tezaurul aparent aparţinuse unui rege ce trăse cu O Mie de ani înaintea

lui Priam. Schliemann a scos la iveală ciudate mâzgălituri cum ar fi spirala dacică sau zvastica pelasgică şi pe care N. Densuşianu le amintea în «*Dacia Preistorică*» din 1884 (la pagina 74).

Ce să facă însă Schliemann cu tezaurul? Să-l predea guvernului Turciei? Nici vorbă! Cu multe peripeţii şi cu ajutorul familiei soţiei sale grecoaice îl trece peste graniţă până la Atena, poliţia turcă nemaiajungându-l. Poate el fi socotit un hoţ?! Micuţul visătorbăiat de prăvălie nu se opreşte însă aici: porneşte în căutarea comorilor lui Agamemmon din Micene şi le găseşte!... Se pare, pe ale noastre; 1600 î.d.H, cu cel puţin 300 de ani mai vechi de legendarul Agamemnon. Dar asta este o altă poveste pe care nu intenţionez s-o derulez aici.

Să mai adaug că patru mii de ani îdH Peninsula Balcanică era legată de Asia Mică printr-o limbă de pământ cunoscută de poporul carpato-dunărean, care o străbătea ducându-şi cultura şi civilizaţia prin ea până la Tigru şi Eufrat. Prin scufundarea ei în Marea Mediterană vor apare o nouă mare - Tracică (Egee) şi o puzderie de mici insule. Multe din aceste insulițe poartă numele vechii civilizaţii pelasgice, carpato-dunărene, «uimind» şi azi «savanţii» care nu pot înţelege cum o insuliță cum ar fi Creta sau Santorini pot avea pe ele civilizaţii «izolate» foarte avansate!

Dar să revenim la ei, carpato-dunărenii. Marile civilizaţii ale lumii au apărut şi s-au dezvoltat la gurile de vărsare ale unor mari fluvii (Gange, Nil, Tigru, Eufrat). În Europa există un singur mare asemenea fluviu, şi anume Dunărea (DANUBIU), a cărei gură de vărsare (delta) se află pe teritoriul ţării noastre.

Europa a fost acoperită de o calotă de gheaţă cu excepţia sudului ei, în speţă zona carpato-dunăreano-pontică. Aici, în această zonă neacoperită de calota glaciară, cu vegetaţie abundentă, bogată în izvoare şi sare, apare şi se dezvoltă o civilizaţie, numită de unii „carpato-dunăreană“ iar de alţii „ariană“, ori mai târziu pelasgică sau tracică, aceeaşi cunoscută astăzi ca daco-română.

Iar dacă acum 100 de ani, acei „oameni de ştiinţă“ găseau că indo-arienii (termen nejustificat) ar fi apărut undeva pe cursul mijlociu al Dunării (PP Negulescu, Kretschmer – 1896, Kiesling – 1903, Dussand – 1914), tot ei, cercetători din diferite domenii (lingvistică, arheologie, astrologie), au ajuns la concluzia, eronată, că popoarele ariene îşi au originea în zona mai sus-menţionată.

Dar timpul trece, iar ştiinţa avansează: la New York, la editura „Barnes & Noble“ apare lucrarea „THE ARYANS – THE HISTORY OF CIVILIZATION“ scrisă de V. GORDON CHILDE şi în care, la paginile 176-177 există o notă privind leagănul şi distribuţia arienilor, localizându-i în spaţiul carpato-dunărean-nistru, nicidecum pe Sena, Rin sau Oder. Lumea se schimbă şi o dată cu ea şi… ştiinţa; aşadar, să ne REDESCOPERIM ISTORIA, aşa cum se pare că a fost ea de fapt.

•

ORIGINEA ROMÂNILOR

În zona carpato-dunăreană-pontică şi până la Nistru a apărut în Europa primul nucleu uman: în acea perioadă a Erei glaciare numai această zonă, protejată de arcul Munţiilor Carpaţi şi neacoperită de gheaţă, a putut genera OMUL EREI GLACIARE, om care se ocupă în exclusivitate cu vânatul, aşa cum ne spunea Nicolae Miulescu în „Dacia Ţara Zeilor“. O dată cu îmbunătăţirea condiţiilor climaterice- încălzirea vremii şi regenerarea gheţarilor- apare o explozie a florei şi faunei în această regiune, fiind astfel propice înmulţirii populaţiei. Vânatul, peştele şi fructele care se găseau din belşug le asigură o viaţă relativ uşoară; nici focul nu le era secret. Apare limba ca mijloc de comunicare-oglindă a nivelului spiritual la care ajunge o societate în procesul dezvoltării ei. Carpato-dunărenii vânau şi animale mici, dar în special animale mari la aceste vânători participând toţi membrii familiei mamuţii, zimbrii, urşii nu erau uşor de vânat. În căutarea vânatului, aceştia şi-au început migrarea mai întâi spre vest –în sudul Europei- ca, mai apoi, să continue înaintarea pe măsura retragerii gheţarilor către nord. Acest lucru explică şi bogăţia termenilor sinonimi din limbile europene. Aceşti paleoeuropeni, carpato-dunăreni încep să se ridice pe treptele spiritualităţii în aria lor de origine situându-se în primplanul civilizaţiilor europene. Încălzirea climei a favorizat însă şi fărâmiţarea carpato-dunărenilor care, porninд după hrană o dată cu formarea păturii glaciare, se depărtează din ce în ce mai mult, ajungând să formeze centre de civilizaţie de sine stătătoare. Cu încălzirea treptată a vremii, şi vârfurile înzăpezite a munţiilor îşi vor schimba culoarea în verde, cine ar putea oare spune câte milenii au trecut până când dealurile s-au acoperit cu păduri?!

Oamenii peşterilor sunt şi ei prinşi de schimbările fantastice ale naturii, încep să domesticească animalele, se ocupă cu agricultura, devin sedentari.

Ramura migratoare nordică a carpato-dunărenilor deprinsă în faza timpurie a formării acesteia, se va împărţi la rândul ei în două braţe: unul german şi altul slav, fiecare cu caracteristicile lui distincte, dar şi multe lucruri în comun, în special LIMBA.

Spiritualitatea carpato-dunărenilor atinge apogeul dezvoltării prin realizarea a ceea ce ei puteau VEDEA şi înţelege: vedeau zei şi noi reguli de viaţă, iar cine le vedea cu adevărat, cine le înţelegea şi practica era socotit a se fi născut de două ori- apăruse „SPIRITUALITATEA VEDICĂ“. Aici, pe cursul inferior al Dunării, se naşte spiritualitatea a ceea ce a dominat şi încă mai domină lumea: de aici îşi trage rădăcinile cultura „VEDE“ din care se vor inspira caldeenii şi egiptenii, iar mai târziu iudaismului şi creştinismul.

Aici va apărea societatea „PASTORALĂ“: carpato-dunărenii se vor deplasa de această dată cu cirezile lor înspre răsăritul Europei şi Asia, din ce în ce mai departe de ACASĂ. Dar drumurile deveneau din ce în ce mai lungi, acumulau cantităţi mari de bogăţii alimentare, pe care „vecinii“ mai puţin harnici şi le doreau fără muncă, astfel a apărut prima clasă a luptătorilor care păzeau CASA şi care mai târziu vor devenit apărătorii ţării: KSHA-ATRI-YA. Pentru cei care plecau primăvara, pentru a se întoarce acasă toamna, spaţiul carpatic a început să aibă un caracter sacru- astfel au apărut serbările (sărbătorile). Ei se întorceau acasă la marea zeiţă DANU, mama ploilor şi a pajiştilor bogate, de unde vine şi numele fluviului Dunărea- DANUBIU. Tradiţiile şi denumirile locale vor fi luate cu ei de aceşti carpato-dunăreni-istrieni, arieni-pelasgi (ori cum vreţi să-i numiţi) şi purtate peste tot, reprezentând caracteristica lor principală.

Nicolae Minulescu, în lucrarea „Dacia-Ţara Zeilor“, face un calcul foarte simplu: considerând distanţa parcursă zilnic în timpul păşunatului de aproximativ 15 km, pentru a se putea întoarce iarna acasă, păstorii puteau ajunge uşor până la nord de Munţii Caucaz.

O dovadă a expansiunii estice şi a stabilizării lor în perimetrul caucazian se regăseşte în binecunoscutul „DRUM AL ZEILOR“, marcat cu prietre uriaşe fixe şi menţionat de KAUSHI-TAKI în UPANISHADA ce-i poartă numele.

Despre acest drum al zeilor, cunoscut în antichitate ca fiind misterios, poetul PINDAR în „ISHIA“ spunea: nici dacă vei călători pe mare sau pe uscat nu vei afla calea cea demnă de admiraţie care duce la locul principal al „hiperboreilor“ – cum ne denumea el.

După Pindar, la nord de Dunăre şi Marea Neagră există încă dinaintea timpurilor sale o cale monumentală şi totodată miraculoasă prin mulţimea şi mărimea colosală a stâlpilor săi interiori care, spunea el, erau înalţi de peste 100 de picioare (peste 30 de metri).

Herodot vorbeşte despre aceşti stâlpi ca despre „Columnele lui SESOSTRIS“ (OSIRIS), care existau şi în timpurile sale în ţinuturile Sciţiei.

Poetul Ovidiu în cartea a treia a FASTELOR sale aminteşte de căile triumfale ale lui Bach sau Liber Pater prin Sciţia. În cântecele eroice populare ale daco-romanilor mai găsim şi azi amintiri despre —„Bâcul Viteazul“, „Bâcul Haiducul“- care instituise un serviciu de strajă pe drumul cel lung dintre ODRIU şi DIU:

„Împăratul împărat
Ca el mare, mi-a aflat
De numele Bâcului,
Bâcului, haiducului,
Bâcului haiducului,
Bâcului, viteazului,
Ce-a pus streaja drumului,
Din dealul Odriului,
Până-n preajma Diului“

(Teodorescu, Poezii populare, p.605)

Herodot, în descrierea Sciţiei, face referire la un ţinut în nordul Mării Negre pe care sciţii, pe limba lor, îl numeau EXAMPAEOS, cuvânt ce în traducere din greacă înseamnă CĂILE SACRE. Aceste locuri numite EXAMPEE erau, după Herodot, situate la o depărtare de patru zile de navigare în sus pe râul Hzpanis (Bug); această cale sfântă se află aşadar aproape pe aceeaşi paralelă cu Chişinăul de azi, având direcţia de la apus la răsărit. Despre originea şi destinaţia acestei căi sfinte a sciţilor, Herodot însă nu ne mai spune nimic, afirmă cel mai mare cunoscător al preistoriei românilor, N. Densuşianu.

Şirul cel lung de lespezi enorme (implantate în pământ) ce se întindea din Basarabia spre Crimeea şi Don, de la Prut la Marea de Azov reprezenta una din MINUNILE LUMII PREISTORICE, reprezenta calea sfântă a carpato-dunărenilor din Europa în Asia, reprezenta şi reprezintă ISTORIA NOASTRĂ- neglijată, uitată părăsită şi politic inconfortabilă pentru „vecinii noştri“.

Apa Bâcului pe lângă care trecea până în secolul al XVIII-lea, această faimoasă linie de monumente monolitice, se varsă în vechiul Tyros (NISTRU), în apropierea satului românesc Gur-Bâcului. Spre nord, la mică distanţă de acest punct, se află şi astăzi două sate: unul pe malul drept şi altul pe cel stâng al Nistrului, purtând amândouă acelaşi nume: „SPEIA“. Din punct de vedere filologic, SPEIA este identic cu termenul scit EXAMPAEOS, unde ultima silabă a fost probabil vulgarizată ori grecizată. Începem astfel să găsim „căile sacre“ ale arienilor, carpato-dunărenilor.

Iar dacă azi englezii se mândresc cu „ misterioasele“ lor pietre de la SALISBURZ ori STONEHENGE, sau francezii cu CARNAC, noi românii nici nu le mai pomenim în cărţile noastre de istorie, iar istoricii „noştri“ par nu că le-au uitat, dar nici măcar n-au auzit de ele! Citeam de curând „Lost Civilizations- Early Europe: Mysteries in stone“, Time –Life Books, şi nu puteam înţelege de ce Pindar, Herodot, Ovidiu vorbeau despre acest drum al megaliţilor cu respect, iar cei de mai sus nici nu-l amintesc!!! Ţările din jurul nostru se mândresc cu câte o bucăţică de dinte sau de os şi îşi scriu istorii frumoase... Noi avem de milenii drumuri construite în piatră şi nici nu ne pasă!

În antichitatea preistorică columnele de piatră brută au avut probabil şi o utilitate publică, indicând călătoriilor direcţiile drumurilor prin ţinuturile pastorale acolo unde nu erau semne de orientare. Dar să ridici lespezi, bolovani, stânci de circa 30 de metri înălţime şi să marchezi cu ele aşa o mare distanţă pare o muncă ciclopică chiar şi pentru un modern al vremurilor nostre. Cine au fost EI, STRĂBUNII NOŞTRI, şi cum de au fost capabili de o astfel de lucrare?! Explicaţii, în prezent, nu există... ori nu vrem să le auzim. Să nu uităm că în tradiţiile preistorice ale poporului român există o brazdă uriaşă care tăia câmpiile României şi ale Ucrainei de azi, până la Don, de la apus la răsărit „Brazda lui NOVAC“. După alte tradiţii, această brazdă este atribuită lui LER ÎMPĂRAT (liber Pater) , figura războinică ce cutreiera lumea, erou jefuitor, persoană cu caracter negativ şi detestat în descântecele noastre populare:

„Iar voi, Strigoaie,
Voi Moroaie,
Vă duceţi
La Ler Împărat
La al vostru palat,
Acolo să mergeţi,
Acolo să şedeţi,
Acolo să pieriţi“

Marion, Descântece- p.134

De menţionat că „Ler Împăratul“ nu trebuie confundat cu „Ler Domnul“- fiul hiperboreanului Aplo(Apollo)- din colindele noastre precreştine, transformat la creştinizare în fiul Maicei Sfinte.

Dar să revenim din preistorie la anul 1716 când învăţatul Domn al Moldovei, Dimitrie Cantemir, scria: „ nu departe de Chişinău, orăşel lângă râul Bâc, se văd o serie de lespezi foarte mari dispuse în linie dreaptă, ca şi cum ar fi fost aşezate acolo prin activitatea omului. Însă, ceea ce ne împiedică a crede aceasta este, pe de-o parte mărimea lespezilor, iar pe de altă parte, distanţa pe care se întind: trec peste Nistru pînă în Crimeea.

În limba poporului acest şir de pietroaie poartă numele de CHEILE BACĂULUI; ţăranii prin simplitatea lor spun că această construcţie a fost făcută de zmei, care se conjuraseră să inchidă cursul râului Bâcul“. (Cantemirii „Descriptio Moldavie“, ed. 1872).

Păstorii carpato-dunăreni, după o lungă şedere în zona Caucazului, îşi vor continua drumul lor spre est.

•

Broadway Medical Office

21-26 Broadway, L.I.C. NY 11106 • (718) 932-1700

10 camere pentru diagnosticare, tratament și chirurgie

NAPOLEON SĂVESCU, MD
Medicină Internă, Mică Chirurgie

RITHA ALHINDAWI, MD
Chirurgie generală și laparoscopie

DAN CIMPONERIU, MD
Gastroenterologie Hepatologie

MIRCEA GOLÎMBU, MD
Prof. Urologie New York University

LIVIU GEORGESCU, MD
Reumatologie-Artrită

RICK SINGH, MD
Neurologie

ALINA STANCIU, MD
Oftalmologie

DAVID GOLDHABER, MD
Pediatrie

CABINETUL NOSTRU ESTE DOTAT CU ECHIPAMENT NOU ȘI MODERN PENTRU:

- X-RAY • EKG
- SPIROMETRIE (Evaluări Pulmonare)
- SONOGRAFII Abdominale, de Rinichi și Cardiace
- CARDIOTRACE (EKG prin telefon)
- 24 de ore HOLTER MONITOR
- SIGMOIDOSCOPII și PAP SMEAR
- TENS (Stimulare electrică)
- ULTRASOUND
- TIMPANOMETRIE

- TOATE TESTELE DE SÎNGE și URINĂ
- TESTE PENTRU DEPISTAREA CANCERULUI DE COLON și UTER
- TESTE PENTRU AIDS

Rezultatul în 24-48 ore

TRATAMENTE SPECIALIZATE

Luni-Vineri 10am - 8pm * Simbătă 10am - 4pm

www.dr-savescu.com

718 932-1700

NU ESTE NECESAR APPOINTMENT

Se acceptă Medicare și Majoritatea Asigurărilor Medicale

UNIFICAREA POLITICĂ A SPAȚIULUI TRACO-GETO-DAC SUB CONDUCEREA MARELUI REGE BUREBISTA: DACIA MARE

Conf. univ. dr. G. D. ISCRU

Prima intervenție a statului roman în Peninsula Balcanică a avut loc către sfârșitul secolului al III-lea î.H., în timpul celor două războaie ilirice (229/228 şi 219 î.H.). Apoi, în urma celor trei războaie macedonene (215-201, 200-197, 171-168 î.H.), a fost lichidată independența statului macedonean, Roma ajungând să domine în Peninsulă. Dominația ei a fost consolidată după 146 î.H., când republica romană, reprimând răscoala macedonenilor şi a ligii aheene, a transformat Grecia şi Macedonia în posesiuni ale sale.

De acum, Roma începe înaintarea spre Dunărea de Jos, în spațiul geto-dac, când stăpânii locului duceau lupte pentru alungarea celților şi bastarnilor.

Îndelungata rezistență împotriva celților a determinat - pe fondul dezvoltării maxime a Latenului geto-dac - perfecționarea sistemului lor defensiv, dar şi a armamentului ofensiv, căci nu era vorba numai de rezistență, ci şi de alungarea invadatorilor străini: sciții, celții, bastarnii.

În fața celui mai mare pericol care venea dinspre sud, unitatea politică a regatelor traco-geto-dacilor, cum am spus, se impunea. O unitate pregătită de întreaga dezvoltare de până atunci dar şi grăbită de înaintarea romană.

„CEL DINTÂI ŞI CEL MAI MARE DINTRE REGII TRACIEI“

Această *unificarea a întregului teritoriu al națiunii traco-geto-dace* a fost realizată s*ub conducerea lui Burebista (*c. 82-44 î.H.), «*cel dintâi şi cel mai mare dintre regii din Tracia*» (cf.15/125, s.n.). Acesta, cum arată Strabon (VII, cap.III, paragraful 11), „*luând în mână cârma neamului său, a ridicat poporul copleşit de nevoi din pricina nesfârşitelor războaie şi atât de mult l-a îndreptat prin anumite deprinderi, viață cumpătată şi ascultare de porunci, încât doar în puțini ani a făurit o mare împărăție şi a adus sub stăpânirea geților pe cei mai mulți vecini. Ba chiar şi de romani era de temut, deoarece trecea neînfricat Istrul şi prăda Tracia până în Macedonia şi Iliria*“, (cf. 117/II, 174, s.n.).

Această *operă unificatoare şi de adevărată renaştere a națiunii traco-geto-dace* din starea din care o aduseseră „nesfârşitele războaie“ a fost rezultatul unei strânse conlucrări între autoritatea civilă şi cea religioasă, practica aceasta fiind, după Strabon, coroborat cu Herodot, de mult îndătinată la traco-geto-daci. Strabon o spune textual: „Pentru convingerea poporului, el (*Burebista,* n.n.) *a conlucrat cu Deceneu,* un vraci care a pribegit prin Egipt şi a învățat anumite semne prevestitoare prin care deslușea vrerile divinității“. Ca şi ionianul Pythagora, ca şi Zalmoxis odinioară, Deceneu însuşi a fost pătruns de „suflul divin“. Cât de puternică trebuie să fi fost autoritatea celor doi – Marele Rege şi Marele Preot – asupra poporului lor poate reieşi şi din aceea că geto-dacii, „în semn de supunere…, s-au lăsat înduplecați să taie vița-de vie şi să trăiască fără vin“ – o abstinență extraordinară, comparabilă doar cu abținerea de la consumul de carne, considerată de traco-geto-daci „ca o poruncă dată de Zalmoxis“ (Strabon, *ibidem*, paragraful 5 – cf. 117/II, 167).

Astfel, după celebra inscripție de la Dyonisopolis, Burebista **a ajuns, în epoca sa, cum deja am spus şi nu este excesiv a repeta, „**cel dintâi şi cel mai mare dintre regii din Tracia**“. *În urma unei campanii de întregire a teritoriului național, Burebista a ajuns să stăpânească „tot teritoriul de dincoace de fluviu (***Dunărea, n.n.***) şi de dincolo“.***

Desigur, în primă urgență, pentru statul traco-geto-dac se impunea înlăturarea pericolului celtic din sud-vest, vest şi nord nord-vest şi recuperarea teritoriilor naționale ocupate până atunci de celți. Fără îndoială că numai după temeinice pregătiri, printr-o campanie care în anul 60 î.H. i-a surprins pe adversari, de la sud la nord, din Balcani până în Moravia, Burebista – ne relatează Strabon (*ibidem,* paragr.11) – „*a pustiit astfel pe celții care se amestecau cu thracii şi cu ilirii, iar pe boi, care se aflau sub ascultarea lui Critasiros* (altă formațiune celtică, n.n.), *precum şi pe teurisci (idem, n.n.), i-a şters de pe fața pământului*“ (s.n.).

Acționând astfel, Burebista evitase întâlnirea directă cu romanii, care, după trecerea Balcanilor, se orientaseră – era firesc! – mai întâi spre est, către litoralul pontic, cu bogatele colonii greceşti. În restul teritoriului, de la sud de Dunăre şi – fără îndoială – în colaborare cu geto-dacii şi alți „traci“ de aici, Burebista va fi întreprins campanii de pradă şi de pustiire până în Iliria şi Macedonia, după cum menționează Strabon.

În anul 74 î.H., romanii ajungeau, printr-o expediție, la Dunăre, în partea de est, aproape de litoralul pontic, zonă care, doi ani mai târziu, va intra, cu coloniile greceşti de aici, sub controlul roman.

Aici, în sud-estul teritoriului traco-geto-dac de la sud de Dunăre, pentru Burebista, care atunci se pregătea în vederea războiului cu celții, era de evitat instituirea unei stăpâniri romane. Aşa se face că, în anul 62 î.H., când guvernatorul roman al Macedoniei, Caius Antonius Hybrida, printr-o expediție, a încercat să instituie această stăpânire asupra întregului ținut din-

tre Dunăre şi Mare, geto-dacii, aliindu-şi chiar pe incomozii bastarni, au ajutat substanţial coloniile greceşti pentru respingerea atacului roman. Proba despre contribuţia hotărâtoare a geto-dacilor în aceste lupte o reprezintă, cum deja am spus, steagurile romane, capturate atunci şi duse în cetatea geto-dacă Genucla, a regelui Zyraxes.

Evident, pentru moment pericolul trecuse, dar primejdia romană rămânea şi ea nu putea fi contracarată decât prin desăvârşirea efortului de unificare politică, prin unirea teritoriilor naţionale din stânga cu cele din dreapta Dunării, fapt care implica şi stabilirea propriului control al acestui Stat asupra coloniilor greceşti. Un precedent exista – dacă ne gândim la „protectoratul" lui Zalmodegicos sau al lui Rhemaxos (sfârşitul secolului III î.H.), asupra acestor colonii.

După ce îşi încheiase cu mare succes campania împotriva celţilor – pe care, cum am văzut, „i-a pustiit" sau „i-a şters de pe faţa pământului!" -, întărindu-se prin întregirea cu întinsele teritorii naţionale recuperate de la aceştia şi – fără îndoială – după alte serioase pregătiri (în timp ce în statul roman se va declanşa lupta pentru putere între Caesar şi Pompei, după moartea celui de-al treilea triumvir, Crassus, în anul 53 î.H.), *Burebista începe* (înainte de anul 55 îHr) *noua sa campanie de întregire politică,* de la extremul estic – pentru a evita o angajare iniţială cu trupele romane, care ar fi intervenit -, atacând şi cucerind mai întâi Olbia (la gurile Bugului – Hypanis), apoi Tyras (Cetatea Albă), la gurile fluviului cu acelaşi nume şi pe care erau situaţi tyrageţii, cu care va fi colaborat, după care a urmat instituirea prin forţă a autorităţii sale asupra coloniilor greceşti de pe ţărmul vestic al Mării – Histria (asupra căreia asediul a durat trei ani!), Tomis, Ordessos (Varna), Messembria şi Apollonia; oraşul Dionysopolis, care întreţinea mai de mult relaţii de prietenie cu regele traco-geto-dac, a intrat firesc, fără rezistenţă, sub autoritatea lui Burebista, acesta încorporând totodată întregul teritoriu traco-geto-dac din sudul Dunării până la Munţii Balcani.

DACIA MARE

Astfel, înainte de anul 47 î.H., *întreaga acţiune unificatoare a lui Burebista s-a încheiat,* constituindu-se Dacia Mare. **Cu aceasta, statul traco-geto-dac ajungea una dintre marile puteri ale lumii antice. Lumea, la Roma, dorea să afle ştiri despre daci şi întreba pe cei cu „trecere" pe lângă mai marii zilei, precum poetul Horaţiu. Acesta mărturiseşte: „Oricine îmi iese în cale mă întreabă: «Hei! Bunule, tu trebuie să ştii, pentru că eşti în relaţii mai strânse cu zeii, ce ai mai auzit despre daci?»" (cf. 112/ I, 209 s.n.).**

Dacii încercaseră mai întâi o intervenţie pe lângă Caesar – ne informează istoricul Dio Cassius -, dar „nu căpătaseră nimic din câte ceruseră". Atunci „trecură" de partea lui Antoniu (*ibidem,* 672-673). Din păcate, între daci – între căpetenii, desigur – începuse, mai exact reîncepuse dezbinarea. O spune acelaşi istoric: că nici lui Antoniu, de partea căruia trecuseră, nu i-au fost „de mult folos, *căci erau dezbinaţi" (ibidem, s.n.).*

Dar şi confruntarea cu statul expansionist roman devenea inevitabilă! Fără îndoială, cercetând raportul de forţe în cadrul luptelor interne care aveau loc în statul roman – între Caesar şi Pompei -, Burebista a trimis la acesta din urmă pe grecul Acornion din Dionysopolis, diplomat care ajunsese pe lângă regele traco-geto-dac „în cea dintâi şi mare prietenie". Acesta l-a întâlnit pe Pompei „în părţile Macedoniei, lână Heracleia Lyncestis" (Bitolia, n.n.), îndeplinindu-şi „însărcinările pe care le avea de la rege", cum se arată în amintita inscripţie.

Din păcate pentru regele traco-geto-dac, în anul 48 î.H., după ce Pompei obţinuse victoria la Dyrrachium (7 iunie), Caesar l-a înfrânt decisiv la Pharsalos (9 august), iar pe aceasta calea spre conducerea supremă la Roma îi era deschisă.

SFÂRŞITUL

După eliminarea definitivă a lui Pompei (45 î.H., când sprijinitorii acestuia au fost zdrobiţi la Munda), ar fi urmat campania lui Caesar împotriva statului traco-geto-dac, campanie pentru care dictatorul Romei începuse pregătirile; va fi ucis însă, precum se ştie, în anul 44, la „idele lui martie" (15 martie), în senatul roman, înainte de a pleca să preia conducerea armatei concentrate în Iliria în acest scop.

În acelaşi an, 44 î.H., *Burebista* însuşi – ne spune Strabon – „*a fost răsturnat în urma unui complot pus la cale împotriva lui de o* mână *de oameni (s.n.),* mai înainte ca romanii să trimită împotriva-i o expediţie" (VII, III, 11 – cf. 117/II, 174 s.n.). De reţinut: „*o mână de oameni!*"**

Actul iresponsabil săvârşit de acea „mână de oameni" a dăunat fundamental unităţii şi puterii traco-geto-dacilor, viitorului lor. „Împărăţia" lor, de care vorbeşte Strabon, s-a dezmembrat „în mai multe regiuni" – fără a se putea vorbi de o fărămiţare! -, poate tot în patru, cum fusese înainte de Burebista, în vremea lui Strabon fiind cinci asemenea formaţiuni politice (sf. Sec. I îHs – înc.sec. I d.H.), pe care le putem numi foarte bine state, ele întinzându-se aproximativ pe spaţiul viitoarelor ţări româneşti medievale (Ţara Românească, Moldova, Maramureş integral, Transilvania până la Tisa).

●

„Nu știu dacă vom putea vreodată pătrunde în tainele civilizației dacilor“

• *Vladimir Brilinsky*

Interviu cu Profesorul Universitar Doctor Ioan Timofte Niculiță, şeful catedrei de Istorie română şi antropologie din cadrul Universității de Stat din Chişinău-Moldova.

Domnule profesor, care sunt impresiile dumneavoastră legate de această primă vizită la Sarmisegetusa?

Ioan Timofte Niculiță: Ce am văzut eu aici este de-a dreptul impresionant. Am mai fost în această zonă, dar numai până la Costeşti în urmă cu câțiva ani şi acum pentru prima dată la Sarmisegetusa. Este clar că una este să cunoşti totul din literatura de specialitate şi din poze şi alta să vezi la fața locului. Față de ce ştiam înainte despre Sarmisegetusa, la această prima vizită m-a uimit perfecțiunea sistemului de canalizare şi de drenaj, construcții care cu certitudine nu au nimic a face cu sistemul de construcție roman sau grecesc. Un drenaj original din piatră aşa cum nu am mai văzut nicăieri şi am constatat că e mult mai bun decât cele care se fac în zilele noastre. La fel de impresionante sunt construcțiile de calcar şi de andezit din incinta sacră, precum şi măreția fagilor din cetate, niște arbori înalți şi drepți cum rar ai ocazia să vezi. Construcții romane am mai văzut şi în alte părți şi greu le poți compara cu ce se găseşte aici. Toată această privelişte care mi s-a înfățişat aici denotă o cultură extrem de bogată şi o civilizație excepțională. Cu regret trebuie să spun că nu ştiu dacă vreodată vom ajunge să pătrundem în tainele acestei culturi şi acestei civilizații, nu ştiu dacă vreodată vom putea descifra secretele deținute de sanctuarele şi construcțiile din cetățile dacice de aici. Este, dacă vreți, fără exagerare una din marile enigme ale lumii. La fel secretele metalurgiei dacilor sunt greu de descifrat chiar acum la început de secol XXI. Nu cred ca în antichitatea europeană să fi existat o tehnica metalurgică aşa de performantă precum cea dacică. Ca o primă concluzie aş putea spune că este greşit ca alături de civilizația greacă şi romană să nu-şi găsească un loc cel puțin egal această civilizație dacică.

Cum priviți domnule profesor amploarea tot mai accentuată pe care a luat-o în ultimul timp mişcarea dacistă în țară şi în străinătate ?

I.T.N: Eu nu pot fi în nici un caz împotriva promovării dacismului, aşa cum fac unii. Ba mai mult, sunt pentru această promovare, dar pe baze cât mai ştiințifice. Chiar dacă se depăşeşte uneori granița spre mitologie, spre legendă, aceasta nu este un lucru rău pentru că oamenilor asta le place şi aşa pot fi atraşi spre adevăratele valori materiale şi spirituale ale strămoşilor lor. Întreaga istorie

romană şi greacă are solide componente mitologice şi legendare şi asta nu deranjează pe nimeni.

De ce aşa ceva să se întîmple tocmai la noi? Este greu de înţeles de ce un autor valoros ca Densusianu sa fie criticat pentru felul în care a abordat istoria dacilor? Ruşii au o vorbă, ei, care mănâncă acea caşă cu unt combinat, spun că mai bine să fie mai mult unt decât caşă în această combinaţie.

Ce părere aveţi despre manifestarea de la Deva din aceste zile?

I.T.N: A fost o manifestare deosebit de serioasă, de înaltă ţinută care a cuprins referate deosebit de interesante. Prezenţa unor cercetători de marcă din întreaga ţară a dat calitate şi greutate acestei manifestări. Sigur că preponderent a fost prezentă şcoala clujeană, acolo unde şi eu am mulţi prieteni şi care m-aş bucura dacă m-ar considera la rândul lor tot un prieten.

La fel prietenă o consider pe doamna Pescaru, a cărei organizare a fost fără reproş şi probabil că mult timp deacum încolo se va vorbi chiar în cercuri înalte despre ce s-a întâmplat în aceste zile în judeţul dumneavoastră. Astfel de manifestări sunt necesare şi ele ar trebui să fie accesibile publicului larg, pentru că rezultatele cercetărilor trebuie cunoscute îndeaproape de toţi iubitorii de istorie şi nu numai de ei.

Fără îndoială capul de afiş al „Zilelor dacilor" a fost reprezentat de expoziţia organizată la muzeul din Deva. Ce impresie v-a lăsat vizitarea ei?

I.T.N: Din literatura de specialitate şi din vizitele de la muzeul din Cluj cunoşteam o parte din aceste exponate prezentate aici în condiţii excepţionale. Dar ceea ce am întîlnit aici trebuie să ştiţi ca depăşeşte cu mult aşteptările. Nu numai pentru publicul larg este foarte important de văzut această expoziţie, dar şi pentru mine ca specialist. Multe dintre obiecte nu au fost expuse niciodată şi am avut ocazia să le admir în expoziţia de la Deva. Rodul cercetării sistematice întreprinse de 80 de ani în zona munţilor Şurianului, cercetări întreprinse de Dimitrie Teodorescu, de Constantin şi Hadrian Daicoviciu, de Octavian Floca, de Ioan Glodariu, rodul acesta este strâns astăzi într-o expoziţie şi asta e un lucru deosebit. Pe cei amintiţi am avut ocazia să-i cunosc doar din literatura de specialitate găsită şi studiată la Moscova, iar astăzi consider o bucurie să pot vedea pe viu rodul muncii lor.

Aţi pomenit înainte de şcoala arheologică românească. Cum aţi putea caracteriza personalitatea ei şi care ar fi deosebirile pe care le-aţi remarcat faţă de alte şcoli arheologice din străinătate?

I.T.N: În orice caz, trebuie să remarc faptul că eu am avut contacte cu mari personalităţi ale lumii istorice europene. Şi deci în cunoştinţă de cauză pot să afirm că aveţi nişte specialişti de mâna întâi. Oameni deosebit de preocupaţi de munca lor şi mai ales deosebit de pasionaţi. Dacă vreţi o deosebire între şcoala istorică românească şi celelalte şcoli europene, de pildă cea rusească, pot să vă spun că la dumneavoastră se lucrează mult mai mult practic, ştiinţific şi documentat.

Se ştie bine că cea mai aleasă cale de studiere a istoriei este cercetarea practică şi ştiinţifică.Bineînţeles că am remarcat şi unele diferenţe de abordare a cercetării între şcoala bucureşteană şi cea clujeană. Şi eu consider asta un lucru normal. Noi nu suntem nişte chibrite aranjate într-o cutie, care să fie toate la fel. Pluralismul de idei, confruntarea de idei toate acestea sunt benefice mai ales într-o specialitate cum este arheologia. Ce ar mai fi de remarcat şi asta am observat la Cluj există o tendinţă a schimbării de generaţie. Se simte un aer proaspăt de tinereţe şi tinerii ăştia care vin din spate, aştia bărboşi şi mustăcioşi au o mare calitate, sunt foarte deştepţi şi cred ca vor şti ce să facă cu moştenirea pe care au primit-o de la predecesorii lor.

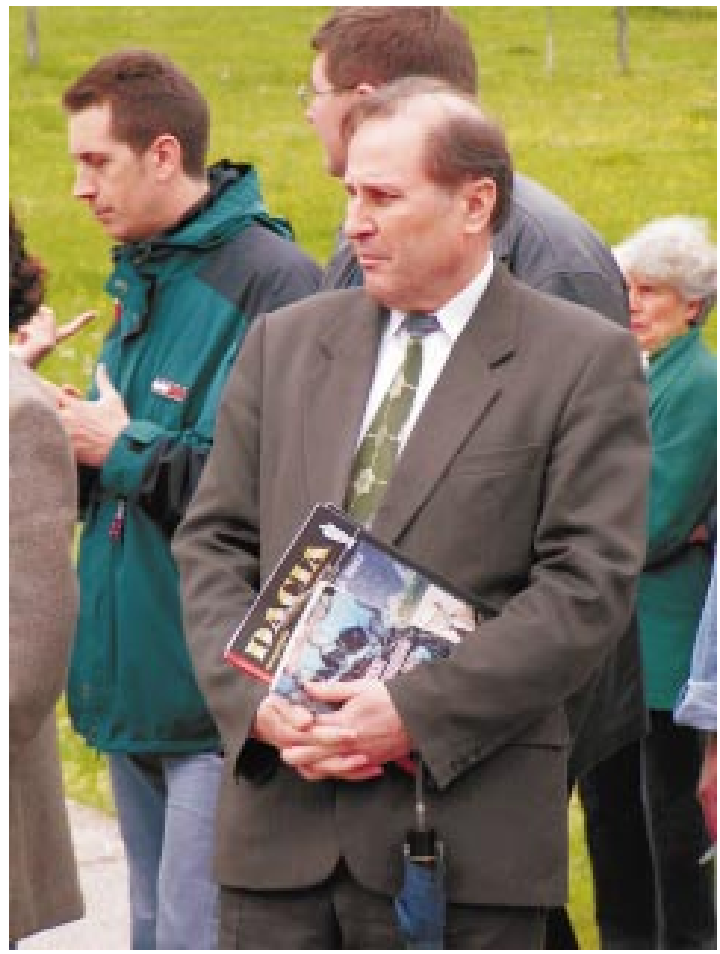

Datini și obiceiuri ale geto-dacilor

• *Prof. Mirela Lăscoiu*

Izvoarele literare ne vorbesc şi despre alte obiceiuri ale tracilor sau ale geto – dacilor, diferite de cele care se referă la naştere, moarte şi căsătorie, ajutându-ne la conturarea fizionomiei morale şi a modului de înțelegere a problemelor majore.

Vorbind despre „obiceiurile cele mai vrednice de luare aminte“ ale tracilor, Herodot ne spune că „în ochii lor, trândăvia trece drept cea mai mare cinste. A munci pământul e lucrul cel mai de ruşine, iar când trăieşti de pe urma războiului şi a prădăciunilor – spun ei – faci un lucru cât se poate de bun.“[1] O asemenea descriere este clar că nu se referea la masa tracilor şi cu atât mai puțin a geto – dacilor pe care Herodot îi caracterizează prin trăsături de vitejie şi dreptate care i-au făcut celebri în lumea antică. Tabloul înfățişat de părintele istoriei se referă la o anumită categorie a societății tracice şi anume cea a războinicilor. Aceeaşi situație o întâlnim şi la alte popoare, fără să fie caracteristică pentru traci sau geto-daci.

De altfel descoperirile arheologice atestă prin variate unelte că geto-dacii lucrau pământul, prelucrau metalele şi practicau diferite meserii, asemenea oameni nu puteau disprețui munca.

Un exeget al operei vergiliene, Aufidius Modestus, din secolul I p.Chr. susține că a citit cum că dacii au obiceiul ca atunci când pleacă la război să bea din Istru o anumită cantitate de apă, ca pe un vin sacru, jurând că nu se vor întoarce decât după ce vor ucide pe duşmani.

Vergiliu ne descrie alte obiceiuri ale geto-dacilor în vremea severelor ierni:

„Oamenii îşi duc viața liniştită şi sigură în bordeie

Săpate adânc în pământ, adună trunchiuri de stejar şi ulmi întregi, pe care îi rostogolesc pe vatră şi-i pun pe foc

Locuitorii petrec la joc lunga noapte de iarnă şi le face plăcere să prepare din orz fermentat şi din fructe acre de sorb o băutură ce seamănă cu vinul.“[2]

Despre un obicei al tracilor, practicat probabil şi de geto-daci, ne vorbeşte Pliniu cel Bătrân şi ne spune că „nici un muritor nu este întotdeauna înțelept. Ce n-aş da să mă înşel în această privință şi cât mai mulți să socotească cele spuse de mine ca fiind o prorocire neadevărată. Deşertăciunea omenească, meşteră să se înşele pe ea însăşi, socoteşte în felul tracilor, care pun în urnă pietre de culori diferite, după cum o zi este bună sau rea, iar în ziua morții le numără şi astfel îi judecă pe fiecare.“[3]

Claudius Aelianus, în opera sa cu evidente intenții moralizatoare, ne spune: „Despre traci s-a dus vestea că sunt grozav de beți. N-au scăpat nici ilirii de această învinuire. Ba şi-au mai atras şi învinuirea că la ospețe, în fața oaspeților, este îngăduit să se bea în sănătatea femeilor, fiecare pentru cine doreşte, chiar dacă nu este femeia lui.“[4] Despre acest subiect ne informează şi Platon când discută despre beție. „Vorbesc nu de folosirea în general a vinului sau de abținerea totală, ci de beția propriu-zisă: dacă trebuie să se bea aşa cum beau sciții şi perşii şi apoi cartaginezii, celții, iberii şi tracii – toți aceştia fiind neamuri războinice – sau ca voi. Căci voi [macedonenii] după cum spui, sunteți foarte cumpătați, pe câtă vreme sciții şi tracii beau vin neamestecat deloc cu apă, atât femeile cât şi bărbații, şi îl împrăştie pe hainele lor, socotind că este o deprindere frumoasă şi aducătoare de fericire.“[5] Din textul marelui filosof atenian nu reiese că tracii s-ar caracteriza prin viciul beției. El spune doar că tracii, atât bărbații, cât şi femeile, ca şi multe alte popoare, beau vinul neamestecat cu apă şi că au obiceiul să-şi împrăştie vinul pe haine, considerând că aduce fericire. La popoarele antice a bea vin şi a face exces de băutură era o obişnuință, fără ca aceasta să fie o caracteristică proprie doar tracilor.

Pomponius Mela, după ce ne povesteşte modul în care se încheiau căsătoriile, ne spune: „La unii traci folosirea vinului este necunoscută; dar la ospețe se aruncă în focurile în jurul cărora se şade semințe, al căror miros provoacă comesenilor o veselie asemănătoare cu beția.“[6] Semințele cu efect euforic şi narcotic aruncate în foc sunt, foarte probabil, cele de cânepă.

Despre Dromihetes ştim că îl cinsteşte pe Lisimah cu vin. Dovada sigură însă ne-o oferă Strabo[7] care ne spune că una din măsurile pe care le-a luat Burebista pentru asanarea moravurilor neamurilor său, la îndemnul marelui preot Deceneu, şi pe care geto-dacii au ascultat-o, a fost aceea de a tăia vița-de-vie şi a trăi fără vin. O asemenea măsură se înscrie în politica de sobrietate şi cumpătare preconizată de marele rege. Luarea ei este urmarea firească a exceselor de băutură ale geto-dacilor din perioada anterioară. Relatarea lui Strabo este totuşi exagerată, fără îndoială, pentru că vița-de-vie n-a fost stârpită definitiv în Dacia. Mărturie în acest sens sunt descoperirile arheologice. Cosoarele folosite la lucrările viticole, acele mici cuțite curbe cu o tijă scurtă în prelungirea lamei pen-

tru a se fixa în mânerul de lemn, sunt aproape nelipsite în aşezările dacice atât înainte, cât şi după venirea lui Burebista. Cele mai vechi cosoare pentru lucrat via cunoscute până acum sunt cele descoperite la Huşi şi datează din secolul IV – III a.Chr. Nu poate fi o simplă coincidenţă că zona Huşiului este până astăzi o renumită regiune viticolă.

Despre cultivarea viţei de vie şi folosirea vinului ne stau mărturie şi alte descoperiri. O frunză s-a imprimat pe un vălătuc de lut din aşezarea de la Popeşti, iar sâmburi de struguri s-au descoperit în aşezarea de la Brad şi în cea de la Grădiştea de Munte. Despre cunoaşterea şi larga folosire a vinului la geto-daci ne stau mărturie şi amforele atât de numeroase descoperite şi în foarte multe aşezări extracarpatice. Se pare că în cele mai multe amfore se transporta vin. Producerea de vinuri locale este dovedită şi de amforele executate în ateliere dacice care au ştampile anepigrafice.

Xenofon, în numeroasele sale peripeţii, va ajunge şi la curtea regelui trac Seuthes, unde a participat la un ospăţ pe care îl descrie în opera Anabasis. Astfel, după ce oaspeţii s-au aşezat în cerc, le-au fost aduse tuturor măsuţe cu trei picioare şi le-au fost puse dinainte. Pe măsuţe se găseau bucăţi de carne friptă şi pâini mari dospite. Vinul era servit în cornuri de către paharnici. „Exista următoarea datină de care Seuthes s-a slujit cel dintâi: a luat pâinile ce se aflau în faţa sa, le-a rupt în bucăţi mici şi le-a aruncat cui a socotit de cuviinţă. Acelaşi lucru l-a făcut şi cu cărnurile, oprindu-şi numai atât cât să guste.“[8] Aceste obiceiuri povestite de Xenofon au putut fi practicate şi de către geto-daci.

Un alt obicei considerat străvechi era acela ca cei avuţi să facă daruri regelui pentru a-l cinsti, iar regele, la rândul său, să dăruiască lucruri celor ce nu au. Lui Seuthes, cu ocazia ospăţului la care a participat Xenofon, i s-au dăruit: un cal, un sclav tânăr, haine pentru soţie, o cupă de argint şi un covor de mare preţ. Foarte asemănător trebuie să se fi desfăşurat ospeţele şi la regii geto-daci. Ospeţele nu erau proprii doar regilor sau aristocraţiei, ci întregului popor, fireşte la proporţii diferite. Aşa cum ne spune Dion Chrysostomos, „era nevoie să se bucure de plăcerile dragostei, ale mâncării şi ale băuturii, atât ionianul, cât şi tesalianul şi italiotul şi getul şi indul şi spartanul.“[9] Retorul din Prusia cunoştea bine popoarele enumerate din numeroasele sale călătorii, ocazie cu care a ajuns şi la geţi.

Aşadar, geto-dacii nu erau străini de plăcerile vieţii şi nu firea războinică sau viciile sunt cele care îi caracterizează.

Câteva referiri ale autorilor antici ridică o problemă şi anume: practicau sau nu practicau geto-dacii tatuajul. Relatarea lui Clearh din Soloi care a fost elevul lui Aristotel ne spune: „nevestele sciţilor au tatuat trupurile femeilor trace – ale acelor traci care locuiesc în vecinătate la vest şi nord – făcând un desen cu ace. De aceea, după mulţi ani, femeile care fuseseră batjocorite au şters urma nenorocirii lor într-un fel special, gravând desene şi pe restul pielii, pentru ca semnul insultei şi al ruşinii ce se afla pe ele, fiind socotit că intră în desenul ornamental, să şteargă ocara prin calificativul de podoabă.“[10]

Tracii care locuiesc în vecinătatea de nord a sciţilor sunt geto-dacii, ştiut fiind faptul că autorii greci mai vechi care se referă la strămoşii noştri îi numeau cu apelativul generic de traci. Din relatarea discipolului lui Aristotel aflăm că femeile sunt cele care se tatuează şi că modelele ornamentale, socotite podoabe, se realizează cu ace. Pe de altă parte, de la Aristofan aflăm că şi bărbaţii se tatuau, mai cu seamă fruntaşii acestora.

Relatând despre datinile tracilor, Herodot ne spune: „Tatuajul este socotit semnul neamului ales, cel netatuat fiind considerat om de rând.“[11] Strabo vorbind despre locuitorii de lângă Marea Adriatică ne relatează că ei „se tatuează întocmai ca şi toate neamurile ilirice şi trace.“[12] De la Dion Chrysostomos aflăm că în Tracia există „femei libere pline de semne făcute cu fierul roşu şi care cu atât au mai multe semne şi mai variate cu cât se arată a fi mai nobile şi din părinţi mai de ispravă.“[13] Marele retor din Prusia spune că tatuajul se realiza cu fierul roşu, pe când Clearh din Soloi scrie că el se făcea cu ace. Se pare însă că este vorba de aceeaşi tehnică folosită şi în zilele noastre de împunsături făcute cu ac înroşit în foc şi înmuiat în diverşi coloranţi.

Plutarh, vorbind despre traci, ne spune că aceştia „până astăzi îşi tatuează femeile.“[14] Deci obiceiul femeilor trace de a se tatua se va menţine până în veacul al doilea, vreme în care a trăit autorul celebrelor Vieţi paralele.

Pe baza textelor scrise se poate conchide că tatuajul reprezenta un semn de noblete şi că era practicat doar de nobilime. În concluzie şi la geto-daci se tatuau unii dintre oamenii de seamă, bărbaţi, femei sau copii, tatuajul constituind o podoabă şi un semn de noblete.

1 Herodot, op. cit., V, 6.
2 Vergiliu, Georgicele, 376-381.
3 Pliniu cel Bătrân, Historia naturalis, VII, 40.
4 Claudius Aelianus, Istorioare felurite, III, 15.
5 Platon, Legile, I, 637.
6 Pomponius Mela, op.cit., II, 2, 21.
7 Strabo, op. cit., VII, 3, 11.
8 Xenofon, Anabasis, VII, 3, 21.
9 Dion Chrysostomos, Discursuri, LXVIII, 2.
10 Clearh din Soloi, Vieţi, Fr. 8.
11 Herodot, op. cit, V, 6.
12 Strabo, op. cit., VII, 5, 4.
13 Dion Chrysostomos, op. cit., XIV, 19.
14 Plutarh, Despre răzbunarea târzie a divinităţii, 12.

ISTORIA ADEVĂRULUI ISTORIC

Simboluri dacice în stemele domnitorilor României

Prof. Augustin Deac

Stema Voievozilor de Argeş

Deşi arheologii români au descoperit obiecte care înfăţişează steagul geto-dacilor, stindardul Dragonului, încă din secolul al IV-lea îen, ceea ce evidenţiază existenţa unui stat cu structuri politice bine definite, ca şi conştiinţa unităţii de neam, de popor, de naţiune**, în sensul strict al termenului, termen apărut şi folosit încă din antichitate, o parte dintre istoricii şi lingviştii noştri repetă până la saturaţie stadiul, chipurile „înapoiat", „primitiv" al societăţii geto-dacice. Mai mult, din diferite scrieri istorice străine, bineînţeles, aflăm că statul geto-dac avea şi o emblemă, o stemă a ţării bine conturată, reflectând concepţia poporului geto-dac despre putere, independenţă, libertate şi prosperitate şi prin care se exprimă existenţa Daciei ca stat independent în constelaţia statelor europene şi a lumii de atunci. Cronicarul român Nicolae Costin (1660-1712), notar oficial al domnitorului Nicolae Mavrocordat, domn al Ţării Moldaviei, în *Letopiseţul* său, în capitolul al VI-lea se referea cu claritate la stema Daciei, care era reprezentată prin doi lei afrontaţi: „**Iară semnul sau pecetea Dacilor era doi lei împotriva unui altuia cu gurile căscate".**

Cercetătorul croat Paul Ritter Vitezovič (1652-1713) publică la anul 1701 un *Album heraldic***, foarte puţin cunoscut , intitulat: „*Stemmatographia sive armorum illyricorum deliniatio, descriptio et restituitio*", album din care un exemplar s-a descoperit într-o bibliotecă publică din Arad, care redă şi el Stema Daciei, în culorile „adevărate", precum şi descrierea ei, care înfăţişează un scut mobilat cu o piramidă de argint, figură heraldică ce porneşte de la baza scutului şi se înalţă până în partea superioară a acestuia; de o parte şi de alta a piramidei se află doi lei, rampaţi (adică ridicaţi pe picioarele dinapoi) şi afrontaţi (adică aşezaţi faţă în faţă). Scutul este timbrat cu o coroană.**

Stema Bănatului Olteniei

Referitor la simbolurile Stemei Daciei, Ritter menţionează că: „Odinioară când (Dacia) era bogată şi avea eroii săi proprii… leii urcau spre înălţimi". Piramida semnifică, potrivit istoricului croat, „o perfecţiune deosebită şi culmea gloriei". Autorul conchidea, remarcând că această Stemă atestă „virtuţile care au stăpânit Dacia până în domnia lui Decebal".

În pofida evidenţei unui asemenea adevăr, încă se mai crede că renumitul colier, lănţişor de aur curat, descoperit la Şimleul-Silvaniei, cuprinzând în miniatură zeci de semne ale ocupaţiilor locuitorilor de aici – cosoare, furci, ciocane şi datând din secolul al V-lea en – ar aparţine gepizilor, care în acea vreme traversau pământul nostru strămoşesc, în ciuda faptului că acelaşi lănţişor se termină cu reprezentarea unui măr (simbolul localităţii amintite), înconjurat de doi lei, care îl apără.

În general, tipul Stemei Ţării Româneşti este ilustrat prin: acvila cruciată însoţită de un soare şi o lună, tip ce rămâne în heraldică specific pentru această ţară, primind numele de „acvila românească", „aquilla valachica". În unele cazuri acest tip de stemă este sus-

ținut de doi lei afrontați, cu cozile printre picioare, simbol al vechii steme Dacice.

Cei doi lei din vechea stemă a Daciei se găsesc și în sigiliul marelui voievod român Mihai Viteazul. Ceea ce demonstrează existența unei conștiințe naționale puternice, Mihai încercând și reușind, pentru o scurtă vreme, refacerea **regatului geto-dacic de odinioară.**

Pecetea sigilară a lui Mihai Viteazul, cu cei doi lei afrontați, este o mărturie de necontestat că viteazul domn român încerca să-și materializeze „planurile sale dacice" de refacere**, de** reunire **a provinciilor strămoșești într-un puternic și independent stat daco-românesc.**

Stema Țărilor Române – Țara Românească (Valahia), Transilvania și Țara Moldovei – reunite de viteazul domn Mihai, simbolizează, prin emblemele ce le conține, aspirațiile milenare ale poporului român către refacerea unității statului român în cadrele vechii Dacii. Astfel, în Stema țărilor românești reunite, care se află reprodusă pe sigiliul lui Mihai Viteazul, se observă lămurit: într-un scut cu colțurile superioare rotunjite două personalități domnești încoronate (reprezentând pe Mihai și pe fiul său), față în față plantând un pom dezrădăcinat; *trunchiul acestuia este susținut de doi lei afrontați* (din stema vechii Dacii), lei care stau cu picioarele dinapoi pe cele șapte cetăți (simbolizând Transilvania). Peste vârful pomului este așezat un mic scut ascuțit, având capul de bour al Moldovei, cu stea între coarne și însoțit la dreapta de un soare, la stânga de o lună conturată. Deasupra, într-un câmp despărțit de o eșarfă semicirculară cu deviză, se află acvila cruciată a Țării Românești, însoțită la dreapta de soare, la stânga de lună (crai nou).

Tradiția de a se sublinia autohtonitatea și continuitatea celor trei țări românești s-a remarcat și după epoca lui Mihai Viteazul.

În timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714) în Țara Românească, scutului timbrat cu o coroană princiară i s-au adăugat ca suporți *doi lei afrontați***, cu cozile ieșind dintre picioare, simbolul stemei Daciei.**

Nicolae Mavrocordat și fiul său Constantin Mavrocordat, care au domnit periodic atât în Țara Românească, cât și în Moldova, între anii 1709-1763, au lăsat deosebit de limpede ideea că ei se trag din vița „*domnilor Daciei*", în care scop au menținut în noua lor stemă unită a Țării Românești și Moldovei *simbolul Daciei – cei doi lei afrontați*. Domnitorul Constantin Mavrocordat a adăugat în stema unită a Țării Românești și Moldovei și pe cea a familiei domnitoare din Transilvania, a Corvineștilor: scena ce înfățișează *săgetarea corbului cu inel în cioc.*

Și în Stema Moldovei găsim prezenți cei doi lei în vechea stemă a Daciei. Pe timpul celei de-a treia domnii a lui Scarlat Callimachi (1812-1819), Stema Moldovei înfățișa scutul cu un cap de bour cu coarne, între care domină o stea de aur și deasupra lor doi delfini, reprezentând țărmul Mării Negre, scut care este susținut de doi lei afrontați.

Și domnitorul Moldovei Ioan Sandu Sturdza (1822-1828) pune pe stema Moldovei de pe sigiliul său, alături de bourul Moldovei, și un leu ridicat în două labe, simbolul familiei sale, care exprimă și tradiția dacică multimilenară. La fel procedează și urmașul său, domnitorul moldovean Mihail Sturdza (1834-1848).

Stema Daciei

Și în Stema din sigiliul domnitorului Țării Românești, Alexandru Ghica, de la 1842, găsim *scutul susținut de doi lei afrontați,* cu cozile ridicate la spate. De asemenea, în Stema din sigiliul domnitorului muntean Gheorghe Bibescu, de la 1845, se află aceiași *lei afrontați* care susțin scutul. În Stema din sigiliul domnitorului Țării Românești, Barbu Știrbei, la 1855 sunt reprezentați aceiași *doi lei afrontați,* dar cu deosebirea că fiecare leu se uită în altă parte.

Leii dacici au fost reprezentați și în sculptura funerară a unor domnitori români. Astfel, pe Lespedea de pe mormântul Doamnei Elena, soția lui Matei Basarab, mormânt ce se află în Biserica domnească din Târgoviște, descoperim cei doi lei afrontați.

Leul apare și în decorurile brâncovenești sculptate, unde un leu, cu coada între picioare, întocmai ca la daci, apare în combinația florar-vegetală a motivului decorativ din sculptura balustradei pridvorului Bisericii Stavropoleos din

Bucureşti.

Cei doi lei afrontaţi, cu cozile printre picioare, apar în motivul heraldic, realizat în anul 1715, la Biserica Colţea din Bucureşti, unde cei doi lei apără placa decorativă cu acvila bicefală.

Leii afrontaţi mai apar şi în Portalul Mănăstirii Golia din Iaşi, unde, deasupra uşii de la intrare în pronaos, pisania are la mijloc Stema Moldovei, aşezată într-un medalion polilobat şi având ca tenanţi patru lei. Aceiaşi lei cu cozile între picioare apar şi la Biserica Trei Ierarhi din Iaşi, susţinând Stema Casei domneşti a lui Vasile Lupu.

În Stema Moldovei de la anul 1816, apar doi lei afrontaţi, care apără Bourul Moldovei cu coroană. La 1842, în Stema din sigiliul domnitorului Alexandru Ghica; la 1845, în sigiliul domnitorului Gheorghe Bisescu; în anul 1885, în sigiliul lui Barbu Ştirbei.

După urcarea pe tronul României, în anul 1866, a principelui Carol de Hohenzollern, una dintre primele sale griji a fost să ia măsuri pentru întocmirea unei noi steme a Ţării, care să corespundă situaţiei noi ce se crease. Noua stemă a fost adoptată prin Legea din aprilie 1867. Modul cum se înfăţişa această primă stemă a ţării din domnia principelui Carol este următorul: Scutul scartelat, în cartierul I pe albastru şi în al IV-lea pe aur, o acvilă cruciată neagră, conturată şi cu zborul în jos, privind la stânga spre un soare de aur (Ţara Românească); în cartierul al 2-lea pe albastru şi al 3-lea pe roşu, un cap de bour negru, cu stea de argint între coarne, însoţit sus în dreapta de o lună de argint (crai nou, Moldova). Peste tot, armele Casei Hohenzollern.

Scutul timbrat cu o Coroană regală este susţinut în dreapta de o *femeie DACĂ, înarmată cu sabia încovoiată dacică*; în stânga, de un leu de culoare naturală. Pavilionul de purpură, căptuşit cu hermină şi brodat cu ciucuri de aur este prins în vârf într-o Coroană regală de aur, simbol al aspiraţiilor înalte ale principelui Carol de Hohenzollern.

Noua stemă a României reflectă, în bună măsură, aprecierile domnitorului Carol şi a principesei Elisabeta, soţia lui, după care *românii sunt continuatorii dacilor.*

În martie 1872, prin promulgarea unei noi legi, se adoptă şi o nouă stemă a României.

Scutul timbrat de o Coroană regală de aur este susţinut de doi lei afrontaţi de culoare naturală, cu limba şi cu ghearele roşii. Pavilionul de purpură, căptuşit cu hermină şi brodat cu ciucuri de aur, este prins în vârf într-o coroană nu princiară, ci regală de aur. Deviza pe eşarfă albastră: *Nihil sine Deo.*

Diferenţa între noua stemă şi cea promulgată în anul 1867 este semnificativă. În primul rând, se introduc două elemente noi: leul Olteniei şi delfinii Dobrogei. Ca suporţi ai scutului se pun numai lei, înlăturându-se femeia DACĂ.

În privinţa leilor este foarte caracteristic faptul că aceştia sunt reprezentaţi cu cozile trecând printre picioarele lor şi este şi mai caracteristică motivarea din textul Legii, şi anume că, în forma aceasta, ei ar constitui „*Simbolul Daciei****“.*** **Nu peste mult timp, leii heraldici vor avea cozile pe spate, semnificând, după textul Legii, „simbolul Ţărmului Mării Negre“.**

După declararea României ca Regat, în anul 1881, în locul coroanei de aur din vârful pavilionului s-a pus Coroana de oţel a României.

După reîntregirea ţării, în toamna anului 1918, prin Legea din 23 iunie 1921 s-a adoptat noua stemă a României Mari, care se înfăţişează astfel: Scutul timbrat cu coroana de oţel a României era susţinut de doi lei de aur. Pavilionul de purpură, căptuşit cu hermină, brodat cu ciucuri de aur şi prins în vârf într-o coroană regală din acelaşi material, adică de aur. Deci, leii afrontaţi ai vechii Dacii sunt menţinuţi.

Aşadar, stindardul / drapelul / şi stema Daciei folosite neîntrerupt de dacoromâni atestă nu numai existenţa unui stat naţional, dar şi forţa lui căci, după cum tot documentele istorice atestă, cei doi lei afrontaţi reprezentau, în concepţia timpului, Independenţa, Suveranitatea, Puterea, Bogăţia şi Bunăstarea statului geto-dac. Tradiţia leilor afrontaţi în stema ţării a fost preluată de bulgarii şi de slavii din Cehia, care, ca seminţii migratoare, aşezându-se pe pământurile noastre strămoşeşti, au introdus-o şi în stema lor, cei doi lei afrontaţi supravieţuind, dacă se poate spune aşa, până în zilele noastre.

Mai mult, pe Palatul Prezidenţial al Austriei, din Viena, se află încrustată Coroana Austriei, scutul acesteia fiind susţinut de doi lei afrontaţi cu cozile între picioare, întocmai ca şi leii dacilor. Sunt toate acestea dovezi de netăgăduit ale continuităţii daco-românilor şi în aceste teritorii, peste care, cu secole în urmă, au năvălit seminţiile migratoare, care au preluat din cultura materială şi spirituală a poporului daco-român, după cum se poate observa, chiar din însemnele heraldice ale vechilor daci, pe ale căror teritorii s-au aşezat.

De remarcat că şi în Occidentul Europei, la englezi şi belgieni, se menţin până astăzi în stemele statelor lor cei doi lei afrontaţi, mărturie a existenţei de milenii pe pământurile lor a unor neamuri din stirpea geto-dacilor antici.

Ar merita, cu siguranţă, ca toate aceste elemente, care demon-

strează nu numai o continuitate neîntreruptă **a daco-românilor băştinaşi de milenii aici în spaţiul carpatic, dar şi o** puternică afirmare a conştiinţei lor naţionale, **ceea ce s-a materializat în lupta lor necontenită pentru reîntregirea statutului lor naţional, să fie reproduse în lucrări de istorie, în albume şi în manualele şcolare.**

În altă ordine de idei, se naşte o întrebare: s-a scris oare vreodată în literatura istorică română, de când este consemnată în cronici denumirea de „roman"? Firește că nu! Marele istoric german Th. Mommsen apreciază că acest nume de roman **apare consemnat abia începând cu secolul al IV-lea îen şi atunci nu ca un stat, ci doar ca o denumire a unei populaţii. În timp ce strămoşii geto-daci aveau de milenii, începând cu epoca neolitică, o societate de primă mărime în Europa, de unde, prin migraţii ale suprapopulaţiei vechii Dacii, cultura lor materială şi spirituală s-a răspândit , apoi, în toate direcţiile punctelor cardinale, inclusiv în Grecia, Asia Mică, Nordul Africii, peninsulele Apenină şi Iberică, în Franţa şi Marea Britanie, unele neamuri geto-dacice ajungând până în Iranul şi India de astăzi şi nu numai atât, chiar şi pe teritoriile Coreei şi Japoniei.**

Iată cum sunt prezentaţi geto-dacii în noul manual şcolar pentru clasa a XI-a din 1995, intitulat Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până la revoluţia din 1821.

Despre ţara geto-dacilor, Dacia**, aflăm din titlul de capitol intitulat:** Dacia sub înrâurirea Romei**. Iar ca subtitlu:** Regatul dac; raporturile cu romanii.

În această viziune dezonorantă de subordonare se află descrisă, sumar, în câteva pagini doar, istoria poporului geto-dac şi ţara lui – Dacia, stat independent şi suveran timp de peste un mileniu, **fără să se analizeze societatea şi să se prezinte trăsăturile acelea unice pentru care ei au fost apreciaţi de către străini ca: popor de omenie, cinstit, drept, harnic, viteaz, bine informat în toate tainele ştiinţelor-medicină, matematică, astronomie, filosofie etc. Nu se fac referiri la politica externă a acestui stat şi nici la raporturile cu mari state ale lumii, printre care şi cu Imperiul roman, şi nu cu romanii. Şi în lucrarea de sinteză apărută în două ediţii, în anii 1997 şi 1998, intitulată** *Istoria sinceră a poporului român***, preluându-se din sintagmele istoricului antic Strabon, care afirmase că Burebista a ajuns „În fruntea neamului său, care era istovit de războaie dese", în ton cu literatura istorică deformată despre stadiul societăţii geto-dacice, se conchide neaşteptat: „*ceea ce înseamnă că o fază de lupte tribale* (subl.ns.-A.D.) *a precedat efortul său unificator*". Deci, direct din triburi s-a constituit statul impunător al lui Burebista. Deşi înaintea lui, documentele amintesc despre o sumedenie de regi, ceea ce dovedeşte că în societatea geto-dacilor erau state locale bine organizate. Acţiunile de unificare într-un puternic stat centralizat şi independent sunt apreciate lapidar: „Burebista a fost înainte de toate un mare cuceritor… Cuceririle lui Burebista s-au îndreptat spre toate azimuturile". Sub titlul de „**Marea stăpânire**" se înlocuiesc, de fapt, concluziile ştiinţifice pertinente la care a ajuns istoriografia românească în ultimii 30 de ani privind măreţia faptelor lui Burebista de** întemeietor, de fondator al statului centralizat şi independent al geto-dacilor, a Daciei, **denumire pe care proaspătul academician, cu sinceritate, nici nu o aminteşte, deşi însemnele statale – steagul şi stema Daciei – sunt atestate arheologic şi documentar.**

VIZIONAŢI !!!

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE „DACIA TV"

PE CANALELE DE TELEVIZIUNE

QUEENS **CANALUL 57 QPTv**
– **DUMINICĂ SEARĂ : 17-18 P.M.**
– **LUNI SEARĂ : 18.30 P.M.-19.30 P.M.**
MANHATTAN **CANALUL 34**
– **VINERI 11.00-11.30**

Conţinutul acestui program este pe gustul tuturor vârstelor şi preferinţelor: muzică uşoară, muzică populară, momente vesele, informaţii politice şi economice din ţară şi comunitatea româno-americană.

Informaţii la telefon: (718) 361- 6451, e-mail : stefancelmareorg@aol.com

Studioul de televiziune „DACIA TV" stă la dispoziţia publicului pentru filmări şi editări de casete video, la evenimente deosebite cum ar fi nunţi, botezuri, aniversări.

În sfârşit o sărbătoare aşteptată de mult timp

ZILELE DACILOR

• Vladimir Brilinsky

La 80 de ani de la începutul săpaturilor arheologice sistematice din Munţii Şureanului, cunoscuţi şi sub numele impropriu drept Munţii Orăştiei, şi la 200 de ani de la primele descoperiri întâmplătoare în această zonă,un eveniment remarcabil vine să marcheze aceste evenimente.La iniţiativa Preşedintelui Consiliului Judeţean Hunedoara, Mihail Rudeanu, acest veritabil luptător pentru aşezarea istoriei adevărate a dacilor pe un făgaş al normalităţii,au fost organizate la Deva şi Costeşti „Zilele Dacilor".Un simpozion, având ca titlu „Dacii cei mai viteji dintre Traci", a reunite în zilele de 14 şi 15 aprilie peste 30 de lucrări şi comunicări ştiinţifice prezentate de reputaţi istorici şi arheologi din România şi Moldova.Ultima zi a fost dedicată vizitării cetăţilor dacice şi sărbătoririi propriu-zise cu muzică populară şi voie bună, după placul fiecăruia, pe platoul de la Costeşti.

Dar capul de afiş al manifestărilor l-a constituit fără doar şi poate deschiderea unei expoziţii tematice.

EVENIMENT DE EXCEPŢIE LA DEVA

După mai bine de 10 ani, timp in care Muzeul Civilizaţiei Dacice si Romane din Deva găzduit în clădirea castelului Magna Curia a intrat într-un process de restaurare,timp în care din lipsa fondurilor lucrările au trenat exagerat de mult,cu prilejul Zilelor Dacilor, o aripă a acestui muzeu şi-a redeschis porţile publicului cu un adevărat regal muzeistic.Într-un spaţiu deosebit de generos, cuprinzînd mai bine de 20% din suprafaţa expoziţională a muzeului, a fost inaugurată vineri 15 mai expoziţia intitulată sugestiv „DACII". Este prima expoziţie de o asemenea anvergură dedicată în exclusivitate civilizaţiei şi culturii dacice după decembrie 89.Cuprinzînd peste 700 de exponate aranjate tematic,în cele 5 săli beneficiare ale restaurării, într-o prezentare de excepţie, expoziţia se constituie într-un remarcabil eveniment muzeistic.

Un istoric al săpaturilor din Munţii Şurianului alături de patru metope ale columnei traiane sunt expuse în prima sală acolo unde vizitatorul poate face cunoştinţă cu nume sonore ale arheologiei româneşti pornind de la Dimitrie Teodorescu la Constantin şi Hadrian Daicoviciu,şi mai departe la Octavian Floca , Ioan Glodariu şi Adriana Pescaru, şi cu întreaga şi laborioasa lor activitate pe şantierele dacice.

Cuprinzând piese restaurate migălos, este expusă o impresionantă colecţie de ceramică dacică. De la blide simple la vase şi amfore, de la piese de podoabă la obiecte utilitare şi conducte ceramice, colecţia expusă se constituie într-o veritabilă frescă a ceea ce a însemnat activitatea ceramică a înaintaşilor noştri. Şi cum metalurgia dacică era una vestită şi înaintată care încă peste milenii mai păstrează multe enigme, din această expoziţie nu putea lipsi o colecţie care să demonstreze acest lucru.

Nu în ultimul, rând colecția monetară a muzeului este expusă la fel de generos publicului, acolo unde capul de afiş îl deţin faimosii kosoni despre care nedrept se vorbeşte şi se scrie mai mult decât despre toate cetățile dacice la un loc.

Mărturii ale spiritualității dacice sunt la fel expuse , în prim plan situindu-se statuetele Marii Zeițe Bendis

Şi dacă mai adăugăm că întreaga colecție beneficiază de un catalog explicit şi bine întocmit care poate fi un bun ghid în vizitarea expoziției , se cheamă că am facut o trecere în revistă a unui eveniment cultural de excepție ce poartă amprenta directorului Muzeului Civilizației Dacice şi Romane din Deva, dr. Adriana Pescaru, un eveniment cultural ce nu trebuie să treacă neobservat. Este, dacă vreți, o invitație fățişă la a vizita această veritabilă sărbătoare a civilizației dacice.

•

„Nu era de conceput ca în județul Hunedoara să nu existe o sărbătoare a dacilor. Era nedreaptă şi nedemnă pentru istoria noastră, pentru conştiința românească, o bizară comemorare a împăratului Traian la Deva. Matca plămădirii poporului român stă în civilizația şi cultura dacică şi acestea trebuie aşezate la locul pe care îl merită cu adevărat. Trebuie să ne cunoaştem adevărata istorie. Trebuie să încetăm să mai facem din propria noastră istorie un obiect de troc politic aşa cum s-a făcut de sute de ani. Istoria nu este făcută de politicieni. Istoria trebuie să fie făcută de istorici adevărați cu o pregătire ireproşabilă şi mai ales cu o conştiință curată.Fie ca această sărbătoare să rămână una permanentă şi dăinuind peste timp să arate generațiilor următoare adevărata moştenire a strămoşilor noştri.“

Din cuvântul de salut adresat participanților la simpozionul „Dacii cei mai viteji dintre traci“ de către ***Dr. Mihail Rudeanu*** *(Preşedintele Consiliului Județean Hunedoara)*

Primul horoscop din lume - tăbliţa rotundă de la Tărtăria ?

• *Radu Dan Moisoiu*

Articolul de faţă îşi propune să vă introducă în versiunea astrologică a interpretării tăbliţei rotunde descoperită în România, la Tărtăria, în 1961, de către Nicolae Vlasa. Aceasta reprezintă o descoperire extrem de importantă întrucât tăbliţele respective au fost datate prin metoda carbonului radioactiv ca fiind realizate între anii 4500-4300 î.e.n., cu 1000 de ani mai vechi decât cele mai vechi tăbliţe acoperite cu scriere cuneiformă, descoperite în Sumer, pe teritoriul actualului Irak.

Cu ocazia unor săpături arheologice efectuate în judeţul Alba, la Tărtăria, în 1961 s-au descoperit pe lângă statuetele unor idoli străvechi, o brăţară de scoici marine, trei tăbliţe de lut micuţe, acoperite cu semne pictografice şi oasele dezmembrate şi arse ale unui om matur.

Prin analogie cu pictogramele din scrierea sumeriană, cu care prezintă o asemănare frapantă, tăbliţele de la Tărtăria au fost descifrate. Citind în sensul invers acelor de ceasornic, textul scris pe tăbliţa rotundă este următorul: «4 NUN KA ŞA UGULA PI IDIM KARA I», în traducere «(De către cele) 4 conducătoare, pentru chipul zeului Şaue, cel mai în vârstă (conducătorul- patriarhul - sacredotul - preotul suprem, (în virtutea) adâncei înţelepciuni, a fost ars unul.» Adică inscripţia ne vorbeşte despre ritualul morţii şi arderii unui sacerdot care şi-a săvârşit slujba într-un anumit termen al conducerii sale. (Paul Lazăr Tonciulescu - «De la Tărtăria la Ţara Luanei», pag. 9-15)

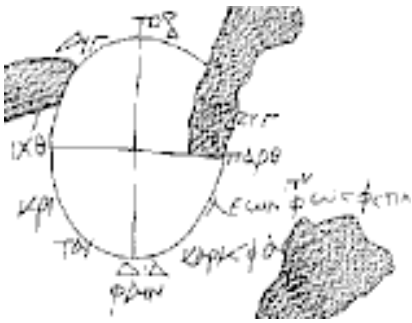

Întâmplarea face ca, navigând acum câtva timp pe internet, să dau peste un articol care prezenta unul dintre cele mai vechi horoscoape din lume, desenat pe zidul unui unui vechi oraş din vechea Mesopotamie, teritoriul actualei Sirii. Site-ul unde se poate găsi citi articolul despre horoscopul mesopotamian se găseşte la adresa: http://pw1.netcom-.com/~ye-stars/dura.htm Siria

Acesta prezintă unele asemănări cu tăbliţa rotundă de la Tărtăria şi atunci m-am hotărât să verific dacă aceasta din urmă nu ar putea reprezenta tot un horoscop.

Horoscop vechi: 3 iulie 176, ora 10 PM, oraşul Dura, Siria

Pentru traducerea textului de pe tăbliţa de la Tărtăria am folosit dicţionarul sumerian-englez numit „Sumerian Lexicon, version 3.0 by John A. Halloran", care este disponibil pentru download de pe adresa de internet http://www.sumerian.org/sumerlex.exe

Spre surprinderea mea, am găsit corespondenţe clare între fiecare cuvânt sumerian şi cele 7 planete cunoscute în antichitate.

Redau în tabelul de mai jos fiecare cuvânt din textul de pe tăbliţa de la Tărtăria, semnificaţiile în limba engleză, aşa cum rezultă din lexiconul sumerian, traducerea în limba română şi planeta corespondentă.

Pictogramă	Planeta	Traducerea din lexicon	Traducerea în limba română
NUN	JUPITER	nun: great, noble	nun: mare, nobil
KA	MERCUR	kas: speed; runner, courier, messenger ka: mouth	kas: viteză, alergător, curier, mesager ka: gură
ŞA	VENUS	sa-ga-ru: a kind of copper. sag, sa: good fortune; (divine) grace, favor; verb: to be/make good; to please, satisfy; to be friendly; adj., sweet, good, pleasant; beautiful; fruitful	sa-ga-ru: un fel de cupru sag, sa: noroc, graţie (divină), favor, a fi/a face bine, a mulţumi, a satisface, a fi prietenos, dulce, bun, plăcut, frumos, roditor
UGULA	SOARE	ugula: overseer; captain; foreman	ugula: supraveghetor, căpitan, înaintemergător
PI	SATURN	pil: to be/make obscure; to be/make dirty, defiled, disgraced, pisan: (open) basket; box, chest; frame	pil: a fi/a face neclar, a fi/a face murdar, a corupe, a profana, a dezonora pisan: (a deschide) coş, cutie, piept, cadru
IDIM	LUNA	idim: spring, underground water; weight, mass	idim: izvor, apă subterană, greutate, masă
KARA	MARTE	karaš: military encampment; catastrophe karadin: shock, pile of sheaves an-kára, enkara: a weapon	karas: tabără militară, catastrofă karadin: şoc ankara, enkara: armă
I	ASCENDENT	i: to go out, emerge; to send forth; to lead or bring out; to rise ib: corner, angle, ig: door, entrance ir: to bring; to lead away	i: a ieşi, a emerge, a trimite înainte, a conduce sau a scoate, a se ridica ib: colţ, unghi ig: uşă, intrare ir: a aduce, a conduce

REZULTATUL:

Simbolul lui Jupiter se dovedeşte a fi un arc cu săgeată (în analogie cu semnul guvernat de Jupiter, Săgetătorul). Mercur este reprezentat ca două săgeţi (viteză), în analogie cu semnul dublu guvernat de Mercur, Gemenii. Venus este simbolizată de două linii orizontale, tăiate perpendicular de o linie verticală, simbol asemănător cu cel al zodiei Balanţei, guvernată de Venus.

Pictograma Soarelui este formată dintr-un semicerc în partea inferioară (pământul ?), deasupra căruia este o săgeată cu vârful în jos (razele solare). Ideograma lui Saturn este o combinaţie între glifele astrologice folosite actualmente pentru Saturn şi Uranus, Luna este reprezentată ca şi astăzi, printr-o semilună Pictograma pentru Marte, însă, nu am reuşit să o corelez cu reprezentări actuale ale planetei. Corespondenţele planetare se dovedesc a fi în concordanţă cu traducerea textului făcută de savantul rus Boris Perlov.

NUN	De către cele 4 conducătoare	-	Jupiter
KA	pentru chipul	-	Mercur
ŞA	zeului Şaue	-	Venus
UGULA	conducătorul	-	Soare
PI	în virtutea adâncii sale înţelepciuni	-	Saturn
IDIM		-	Luna
KARA	a fost ars	-	Marte
I	unul.	-	Ascendent

De remarcat faptul că ideograma IDIM, Luna, nu are corespondent în traducerea lui Boris Perlov.

Este interesantă corespondenţa planetei Venus cu numele zeului Şaue (Şa), o divinitate importantă a locuitorilor de atunci ai acestor locuri, al cărui nume se regăseşte în diferite toponome locale precum Şăuleşti, Şeuşa, Şăulia, ceea ce mă face să mă gândesc la civilizaţia egipteană, unde unul dintre simbolurile cele mai importante, crucea Ansata sau Ankh, simbol al vieţii eterne, are o formă foarte apropiată cu glifa lui Venus. De asemenea piramidele egiptene stau din punct de vedere energetic sub semnul lui Venus, iar construcţia lor a avut loc aproximativ în aceeaşi perioadă (3500 î.e.n.), ceea ce sugerează o legătură între cele două civilizaţii.

În vechime se folosea astrologia în special pentru horoscopele natale ale persoanelor foarte importante, conducători sau în scopuri elective. Faptul că tăbliţa are o gaură ne arată că aceasta este posibil să fi fost purtată la gât ca un pandantiv. Şi de asemenea indică modul în care trebuie aşezată tăbliţa pentru a fi citită.

Ce reprezintă însă horoscopul ? Astrograma natală a persoanei în cauză ? Un moment special din viaţa ei ?

Soarele este în opoziţie cu Luna (Lună Plină, posibil chiar Eclipsă de Lună). Dacă este vorba de o astrogramă natală interpretarea planetelor în case este următoarea:

#Soarele în casa IV- Pentru această persoană viaţa de familie este importantă. Are nevoie de un mediu familial stabil. Recunoaşterea vine de obicei târziu în viaţă. Conştientizarea trecutului, patriot şi apărător al tradiţiilor locale.

#Luna în casa X - Persoana caută recunoaşterea socială a acţiunilor sale. Dorinţă de a avea o bună reputaţie. Fluctuaţii ale poziţiei sociale, dar menţinerea idealurilor. Atracţie pentru activităţi care oferă o împlinire emoţională. Mamă cu influenţă mare asupra destinului nativului.

#Mercur în casa III - Persoană cu disponibilităţi deosebite pentru comunicare şi studiu, cu talent oratoric sau de scriitor. Minte activă şi o mare curiozitate.

#Venus în casa III - Persoană cu interese artistice, o bună capacitate socială de a comunica armonios cu cei din jur, atracţie pentru parteneri cu care să aibă o bună comunicare.

#Marte în casa XI - Persoană deschisă şi interesată de a avea mulţi prieteni, posibile conflicte cu aceştia.

#Jupiter în casa I - Optimism contagios, entuziasm şi energie deosebită în activităţile curente. Spontaneitate, umor, popularitate, capacităţi de lider. Autoindulgenţă sau delăsare. Tendinţă la îngrăşare.

#Saturn în casa VIII - Interes, experienţă şi profunzime în probleme esoterice, mistice. Moarte la vârstă înaintată, de bătrâneţe. Dificultăţi în relaţiile sexuale sau abstinenţă.

Dar, având în vedere configuraţiile speciale din acest horoscop şi faptul că persoana îngropată acolo era o persoană bogată cu o funcţie religioasă importantă, fapt sugerat de obiectele de cult găsite alături de osemintele şi cele 3 tăbliţe de lut, eu înclin să cred că este horoscopul momentului iniţierii persoanei în taine spirituale avansate şi nu o astrogramă natală.

Luna Plină în casa X - eveniment major cu implicaţii sociale deosebite, avansare, popularitate. Pe de altă parte trebuie să ne amintim că era perioada matriarhatului (în neolitic femeile aveau sarcina de a conduce tribul) şi de aceea această poziţie sugerează o femeie într-o poziţie socială importantă. Alegerea unui moment de Lună Plină accentuează acest lucru.

Soarele în casa IV - păstrarea tradiţiei, liniei urmaşilor.

Jupiter pe Ascendent - moment energetic important, entuziasm, energie vitală mare.

Mercur şi Venus în casa III - iniţiere teoretică sau transmiterea unor cunoştinţe teoretice importante.

Saturn în casa VIII - misticism avansat, controlul energiilor sexuale şi a altor forţe paranormale.

Marte în casa XI - entuziasm în cadrul grupului, a comunităţii din care face parte. Teoretic, având poziţiile relative ale planetelor unele faţă de altele, momentul exact al astrogramei, dar a căuta acest moment într-un interval de 500-1000 de ani este similar cu a căuta acul în carul cu fân. Lipsesc din păcate orice informaţii despre poziţiile în zodiac ale planetelor, ceea ce ar fi uşurat mult munca.

Implicaţiile acestei interpretări a tăbliţei rotunde de la Tărtăria, în cazul în care este confirmată de cercetătorii istorici autentici, sunt deosebite, aruncând o lumină nouă asupra civilizaţiei neolitice din spaţiul românesc. Iată cum, înainte de alte avea înregistrări scrise, oamenii se ocupau cu astrologia. Cum reuşeau să facă calcule astronomice complicate fără a folosi scrierea este greu de imaginat. De unde au obţinut ei acele informaţii despre mersul planetelor şi influenţa acestora asupra vieţii oamenilor este un alt lucru încă mai greu de priceput.

Dacă pentru dacii din epoca lui Burebista şi Deceneu avem informaţii că ei au fost introduşi în tainele vieţii şi ale multor ştiinţe printre care şi astrologia de către Zamolxe, iar despre Zamolxe ştim că a primit aceste legi divine de la zeiţa Hestia, care probabil că a existat şi ea ca personaj real şi conducător spiritual a locuitorilor spaţiului carpatic, ne putem pune întrebarea cine a iniţiat-o pe Hestia/Vesta ?

Cât de veche este atunci astrologia şi practica ei, care era nivelul cultural şi spiritual al locuitorilor de atunci? Iată întrebări care apar în mod firesc în faţa unei astfel de ipoteze, întrebări la care sperăm ca istoria să ne dea un răspuns cât mai curând.

RĂDĂCINILE ADÂNCI ALE CIVILIZAȚIEI DANUBIENE

de Marco Merlini

1. Starea înaltă a Civilizației Danubiene

Starea de „civilizație de început" nu mai poate fi limitată numai la regiunile care au atras de mult atenția cercetătorilor (Egiptul, Mesopotamia, Libanul şi antica vale a Indusului), dar ea a trebuit să se dezvolte ca să poată îmbrățișa civilizația Neolihică şi Cialcolitică a Văii Dunării.

Câteva caracteristici ale civilizației în sud-estul Europei:

- Dezvoltarea unei economii de subzistența agrară prin îmbunatățirea terenului agrar si a tehnologiei.

Agricultura nu mai este limitată numai la cele mai bune petice de pământ arabil din jurul aşezămintelor, ci este practicată pe terenuri mai dificile la o oarecare distanță de casă. Există evidență a folosirii plugului şi a irigării.

- Rafinamentul şi îmbunătățirea tehnicii de producție a ceramicii. Progresul în tehnologia ceramicii este la fel de rapid atât în vest cât şi în est.

- Apariția metalurgiei a fost un proces independent care n-a fost influențat de tradițiile din Orientul Apropiat.

- O creştere în comerț poate fi observată încă de la mijlocul mileniului opt t.p. (timpul prezent). Era un comerț la distanță lungă şi care implica scoici, marmora, obsidian şi cupru.

- Urbanism. In cadrul aşezământului care se extinde, un aranjament mai eficace poate fi observat în cursul dezvoltării sale. Planurile stilurilor de străzi şi alinierea caselor devin mai complexe în timp. Cât despre marimea aşezămintelor, unele cresc atât de mult încât oferă case pentru câteva mii de locuitori.

- Case. Au loc schimbări în marimea şi funcția clădirilor. În timp ce mărimea medie a caselor este de cam 8 x 5 m, clădiri în oraşe mai mari pot avea o lungime de până la 30m, două etaje, cu două pâna la trei camere pe fiecare etaj.

- Clădirile îşi asumă funcții mai specializate. În mileniul opt p.t., exista o tendință fie ca spatiul să fie separat după etajele din casă sau, mai preferabil, să se construiască clădiri separate cu funcții specializate. În plus, arhitectura profană şi sacrală tinde să-şi asume trăsături mai distincte decât în perioadele anterioare. La câteva şantiere arheologice au fost excavate modele de temple. Unele dintre ele trebuie să fi fost probabil structuri mari pe platforme întinse.

- Stiluri sofisticate de imagini religioase.

- Europa de sud-est şi-a dezvoltat sistemul ei de scris (*scrisul danubian)* acum 7300 de ani şi este cel mai vechi scris cunoscut până azi.

- Originea scrisului este legată în mod evident de creşterea cantitativă a informației care trebuia înregistrată şi transmisă. Din acest motiv, Civilizația Danubiană a dezvoltat un sistem complex de comunicație: Sistemul Danubian de Comunicație. Acesta era compus din câteva elemente: scrisul era numai unul dintre ele, deşi era important, original şi unic.

Alte canale de comunicație ale Sistemului Danubian de Comunicație erau: simboluri religioase, decorații geometrice, limbi figurative, trucuri pentru a ajuta memoria, hărți pentru stele şi pământ, simboluri ritualistice, notații numerice, identitatea familei sau semne de afiliere ale comunității precum şi semne care identifică proprietarul/fabricantul/destinația/conținutul unui obiect.

- Într-o perspectivă tradițională, statul, ierarhii de autoritate şi o societate stratificată erau considerate esențiale pentru obținerea unui nivel mai înalt organizațional a dezvoltării culturale: civilizația. *Civilizația Danubiană* demonstrează că erau alte civilizații majore ale Vechii Lumi unde statul nu era fezibil ori un factor marginal. Unde anticele oraşe de pe Dunăre au înflorit nu exista o organizație de stat care putea fi comparată cu cea a oraşelor state sumeriene sau cu Egiptul dinastic. Ele erau doar comunități rurale şi semi-egalitare Neolitice şi formau o rețea între sate. În Valea Dunării Neolitice există evidență convingătoare că statul nu era un ingredient necesar

în procesul formativ al civilizațiilor de început.

2. Din multe puncte de vedere vechea civilizație danubiană trebuie plasată într-o poziție importantă în afacerile economice şi culturale.

Cât despre cronologia culturală a inovațiilor cruciale, Vechea Europă deține un pas avansat, comparată cu dezvoltarea în alte regiuni. Într-o perioadă de două mii de ani, începând de la mijlocul mileniului opt până la mijlocul mileniului şase t.p., comparat cu civilizația danubiană pasul de dezvoltare al civilizației în Orient este moderat, deşi progresează constant. În particular, metalurgia şi scrisul apar mult mai devreme în Europa decât în Asia.

- Pirotehnologia care este o precondiție pentru prelucrarea metalului, avansează comparativ mult mai rapid în Occident decât în Orient.

- Există o dovadă arheologică mai veche despre câteva tehnologii de bază de topire în Europa.

Aurul se prelucra în sud-estul Europei cu o mie cinci sute de ani înainte de Mesopotamia.

- Aglomerații urbane sunt cunoscute în Europa şi Anatolia deja din mileniul opt p.t., în timp ce în Mesopotamia, apariția oraşelor datează din al şaptelea mileniu p.t.

- Scrisul face o apariție timpurie în civilizatia danubiană şi intră în sfera vechii culturi urbane în Mesopotamia destul de târziu. Naşterea scrisului este antedatată de la regatele şi marile oraşe-state ale epocii de bronz până la satele semi-egalitare ale țăranilor neolitici şi centrul ei se mută din Orientul Apropiat în sud-estul Europei.

În concluzie, dacă vrem să înțelegem istora civilizațiilor lumii antice, trebuie să recunoaştem poziția înaltă a civilizației danubiene în cadrul lor şi ivirea avansată a unor marcatoare.

***3. Teorema clasică* Ex Oriente lux *este reversată în* Ex Occidente lux**

Înainte ca noua cronologie să fi fost stabilită, cercetătorii au asumat uşor influența sumeriană, nu numai în sfera scrisului, ci şi în afacerile economice şi culturale.

Dar există evidența a unei mişcări de cultură de la vest spre est în mileniul şase t.p. (timpul present). În particular, evidență arheologică, antropologică şi lingvistică este adunată pentru a demonstra că popoarele vechii lumi neolitice erau angajate în contacte de comerț şi relații interculturale la distanță lungă şi că impactul influenței lor a fost în mod predominant îndreptat de la vest la est.

Această mişcare culturală europeană spre Asia via Egeea şi Anatolia este explicată de decalajul de timp care poate fi observat în dovezile arheologice ale Văii Dunării şi Mesopotamiei: civilizația danubiană a înflorit înainte de cea sumeriană.

Influxul cultural european în Asia poate fi ilustrat într-o analiză a tehnologiilor proeminente, ca de exemplu scrisul.

În timpul perioadei formative a scrisului în Mesopotamia, tradiția locală a simbolurilor de semne pictografice se fuzionează cu influențe din afară de la vest.

a.1 În Orientul Apropiat, un sistem rudimentar de semne cu funcții speciale (contabilitate şi înregistrarea de date) a fost dezvoltat în timpurile dinaintea potopului (al zecelea mileniu t.p.), şi acesta a devenit mai rafinat în era de după potop. Este tentant de făcut o legătură directă între sistemul pietrelor de socotit şi scrisul timpuriu sumerian. Cu toate acestea, numai vreo 30 din 2000 de semne ale scrisului sumerian au echivalente în sistemul de semne.

a.2 În afara sistemului nativ de semne, mai există un alt rezervor de semne vizuale pentru care se poate presupune o origine locală şi acestea sunt semnele iconice ale vechii pictografii sumeriene, unele dintre ele fiind foarte stilizate.

b. Înainte de introducerea cronologiei culturale moderne a Europei de sud-est, cercetătorii erau nedumeriți de similitudinile dintre semnele celei mai vechi inscripții a civilizației danubiene şi semnele de început sumeriene, aceste asemănări fiind analizate in lumina unei prezențe culturale sumeriene în Europa.

Cei care-şi bazează investigația lor pe noua cronologie calibrată sunt la fel de nedumeriți de asemănările semnelor, dar reconstrucția unei relații istorice presupuse între vechiul scris danubian şi cel sumerian acum trebuie asociat cu o răspândire de la vest la est.

Oare a influențat vechea tradi-

ție danubiană tradiția mesopotamiană în procesul ei formativ?

Asemănările de semne dintre vechiul scris danubian şi cel sumerian nu se limitează la «simple» forme care ar putea fi explicate ca fiind coincidentale (de exemplu motive ca un cap de animal sau conturul unui pom).

Paralelismul în repertoarele semnelor comparate sar de asemenea în ochi datorită multor similitudini în detalii. În lista provizională convergență a semnelor se găsesc mai mult de 40 de paralelisme de semne (excluzând formele «simple»). Materialul iconic convergent poate fi extras din 230 de semne vechi danubiene în comparație cu cele 770 de semne ale listei ATU.

4. Civilizația danubiană ca o societate de rețea

Civilizația danubiană schimbă idea de civilizație şi formarea ei istorică, deoarece este martora alte traiectorii de la căutarea de provizii la societăți complexe agrare, departe de modelul de stat. (Aceasta este bine cunoscut de la tradiția mesopotamiană din timpurile sumeriene. Modelul de stat este un sistem de autoritate ierarhică şi centralizată: organizația de state, stratificarea claselor sociale, planul centrat ale primelor oraşe, economia de templu).

Acest drum recent «descoperit» spre civilizație este o rețea de noduri (aşezări centrale) legate prin rădăcini culturale comune, relații de schimburi cu avantaj politic mutual şi interese socio-economice împărtăşite.

Este o societate complexă, caracterizată de semi-egalitate în relații sociale, respectarea intereselor socio-economice reciproce, absența statului, ivirea urbanismului prin expansiune graduată, de la sate la oraşe cu mii de locuitori şi fără nevoia multor structuri de apărare.

Este de asemenea o societate agrară, unde satele nu sunt oprimate de autoritatea politică a oraşelor. Surplusul economic local al satelor nu este monopolizat de locuitorii centrelor urbane. Între oraşe există o relație eficientă, deşi nu este centralizată. Distribuția bunurilor şi a resurselor este bazată pe comerțul inter regional. Este o confederație relativ liniştită de culturi puternic regionalizate cu rădăcini comune. Dezvoltarea unui scris a fost asociat cu sfera religioasă şi nu cu economia şi era legat de imaginile divinităților feminine.

Modelul de rețea a societății este prezent in orizontul Văii Dunării, a Văii Indusului şi a culturii Halaf (7.200 – 6.000 t.p.) în nordul Siriei, într-o arie între Mosul şi Aleppo.

5. Rădăcinile adânci ale civilizației danubiene

Nu exsită o «ivire bruscă» a unei civilizații. Dacă ne uităm la «lista de verificat» a modelelor culturale care s-au dezvoltat în mileniul nouă t.p., este clar efectul cumulativ al memoriei culturale.

În structurile civilizației danubine, nu găsim în mod simplu elemente care se referă la epoca neolitică, ci multe cărămizi ale perioadelor culturale care pot fi trasate chiar până la epoca palaeolitică (de exemplu, fabricarea de figurine din diferite materiale; credința în divinitățile feminine ca sponsoare ale naturii şi culturii).

Corespondențele impresive între simbolurile preistorice şi semnele scrisului sugerează, dacă nu o semnificație comună, cel puțin un principiu comun de reprezentare aflat în spatele actului reprezentativ.

Descoperirea şi stresul corespondențelor apropiate şi analogiile impresive între simboluri şi semnele de pe arta de piatră sau de pe obiectele de os şi scrisul danubian este un pas important pentru a interpreta pe unele dinte ele ca „predecesoarele scrisului“. Scrisul neolitic al proto-Europei a fost deci precedat de o revoluție cognitivă şi simbolică: invenția, începând cu un element grafic simplu, până la motive geometrice complexe şi organizația lor excepțional de logică.

În concluzie, literația a moştenit o tendință clară spre abstracție, o familiaritate cu geometria şi o cunoştință numerologică de la alte populații de vânători-culegători. Aceştia s-au refugiat în timpul ultimei epoci glaciare în câteva teritorii cu climă temperată şi au inventat forme primitive de prescris.

6. Recunoaşterea civilizației danubiene are repercusiuni culturale importante asupra identității europene

Aceasta aduce o îmbogățire şi expansiune a matricei istorice şi culturale pe care se bazează identitea noastră europeană, pentru că civilizația Dunării este acum considerată ca *una* dintre „mamele“ culturii europene moderne.

Traducere din limba engleză de LUMINIȚA SAVA

S.C. MEDIA SUD EUROPA S.A. BUCUREŞTI

Departamentul

TIPOGRAFIA DE SUD

1100, Craiova,
Str. Câmpia Islaz, nr. 97A
Tel./Fax: 0251-534 408

- ✓ tipărire de ziare, reviste, alb-negru şi color, pe rotativă offset;
- ✓ tipărire de lucrări, în policromie, pe maşini offset;
- ✓ tipărire de cărți, în tiraje mari, cu broşare automată;
- ✓ tehnoredactare computerizată, selecție şi prelucrare imagine color;
- ✓ grafică asistată de calculator, pe linie profesională;
- ✓ tipărire formulare cu regim special personalizate şi nepersonalizate
- ✓ activitate editorială prin "Editura de Sud"

PREȚURI COMPETITIVE!

imposibil de concurat !

DOMNII DIN PIATRĂ

Stârneşte şi astăzi mirare prezenţa a patru nobili geţi pe Arcul de Triumf de la Roma al lui Constantin cel Mare, uitându-se că împăratul era născut în cetatea Naissus (astăzi Niş), din Moesia Inferior. E născut între anii 270-288. Era fiul unui militar geto-dac, ajuns mai târziu împărat, Constantius I. Chiorus (Flavius Valerius Constantius: 305-306). Mama lui era Flavia Iulia Helena, canonizată mai târziu sub numele de Sfânta Împărătească Elena. Constantin cel Mare a avut pentru cetatea lui natală o grijă deosebită, fondând aici suburbia Mediana şi un palat strălucitor. Marele împărat a fost „păgân", practicant al cultului lui Apollon – Zalmoxis, ce era venerat ca divinitate solară sub numele de Deus Sol Invictus. Slavii îi spun şi acum Soarelui – Solnţe, de la ZAL-MOXIS, „Prea Strălucitorul". Cel care a instituit în Imperiul Roman cultul lui Apollon, ca Deus Sol Invictus, a fost împăratul Aurelianus, născut la Sirmium, în Pannonia Inferior. Desigur, nu întâmplător, cel care a decis retragerea trupelor romane din Dacia a fost dacul Aurelianus!.

Toată viaţa, Constantin a fost interesat de Ţara Zeilor, unde se născuseră şi crescuseră Cei Doi Zalmoxis. El a ordonat ample lucrări de reconstrucţie la cetăţile Tomis, Histria, Dinogeţia, Tropaeum Traiani, Ulmetus şi altele din Dacia Pontică (Scythia Minor), de unde plecaseră pe vremuri cei trei magi ca să se închine Gemenilor Cereşti. Tot din porunca lui au fost refăcute capetele de pod de pe malul stâng al Danubiului, la Dierna, Drobeta, Sucidava, Turris, Constantiniana Daphne. La Sucidava a ridicat un pod peste Dunăre. A refăcut marele drum împărătesc care înainta paralel cu Oltul până în inima vechii Dacii. A stăpânit toată zona de câmpie de la sud de Carpaţi, inclusiv Ţinutul Napailor, pe care a apărat-o cu un val de pământ, ce pornea de la Drobeta şi se întindea până la castrul de la Pietroasele. Numărul mare de monede constantiniene descoperite la Dunărea de Jos atestă grija deosebită acordată de împărat acestei regiuni a Daciei.

După cum se spune, la 29 octombrie 312, la Pons Mil, Pons Milvius, „Podul Vulturului", lângă Roma, în ajunul luptei cu augustul Maxentius, Constantin a văzut pe cer o cruce mare, luminoasă, cu inscripţia „In hoc signo vinces" – „Prin acest semn vei învinge". Iar noaptea, în vis, i s-ar fi arătat Christos cu semnul crucii, pe care-l văzuse ziua pe cer, cerându-i să-l pună pe steagurile soldaţilor, spre a-i servi drept semn protector în lupte. Lactantius scrie, în „De mortibus persecutorum" (48, 5), că împăratul Constantin a ordonat soldaţilor lui să pună pe marele steag al armatei – labarum – semnul Sfintei Cruci. Victoria lui Constantin asupra lui Maxentius a fost zdrobitoare.

În treacăt fie spus, în limba greacă, epitetul Christos provine din tracul CHAR-YSTOS, „Fiul Cerului", supranume al lui Zalmoxis.

De la miracolul din ajunul luptei cu Maxentius geţii i-au pus împăratului învingător supranumele NAPOUCA – „Semnul Ceresc, Cel Vestit de Cer", de unde româna şi sârba au moştenit Novac, care, la noi, are şi sensul de „om voinic, uriaş". Este limpede acum de ce valul de apărare, înălţat de împărat între Drobeta şi Pietroasele, a rămas în mito-folclorul nostru sub numele de Brazda lui Novac.

Exemplare sunt, tot pentru pomenirea împăratului în Dacia, baladele din ciclul Novăceştilor. Aceste cântece bătrâneşti fuseseră create după altele cu mult mai vechi în cinstea lui Constantin şi al fiului său, Constantius, primul fiind Novac, al doilea –

Gruia. Numele lui Gruia vine din tracul GRABOS „Viteazul, Temerarul", iar comportamentul lui este pe măsura numelui.

Desigur, în aceste balade s-a amestecat şi imaginea lui Baba Novac, gloriosul oştean al lui Mihai Viteazul. Dar

documentele istorice nu pomenesc de nici un fiu al lui Baba Novac, iar în balade Gruia apare la fel de impor-

tant ca şi tatăl lui.

Încă un argument că baladele medievale cu Novăceştii au plecat de la Constantin şi de la fiul său: au sau n-au treabă la Ţarigrad, adică la Constantinopolis, cei doi eroi se tot duc într-acolo, acoperindu-se de glorie:

„Plecat-au, Doamne, plecat,
Săvai, bătrânul Novac,
Cu Cruiţa dezmierdat,
În oraş, în Ţărigrad.
Tot mergeau, cât îmi mergeau,
Într-un codru apucau…

Cine, Doamne, îmi striga
Şi poruncă-n ţară da,
Din colţu piaţului, Din casa-mpăratului?
Înălţatul împărat,
Din oraş, din Ţărigrad,
El poruncă-n ţară da:
Cine-n lume s-o afla
Porunca de-a asculta,
Lu-mpăratu să-i aducă
Ce se vede strălucind
Deasupra lui Răsărit
Şi sara şi dimineaţa
Şi preste toată viaţa,
Aceluia că i-o da
Din cetate jumătate
Şi din blagă-a treia parte…
Altu-n lume nu s-afla
Porunca d-a asculta,
Fără Gruia lui Novac,
Copilul cel dezmierdat…“

Printre oamenii de încredere ai împăratului s-au aflat întotdeauna îndeosebi conaţionalii lui traci. Astfel, între anii 306 şi 337, un Valerius Rometalca este atestat documentar ca dux Aegypti et Thebaidos utrarumque Lybyarum. Rometalca este variantă a numelui Rhoemetalkes, purtat de trei regi traci. Între anii 308 şi 324, Constantin cel Mare domneşte ca împărat împreună cu Licinius, cumnatul lui, tot de origine geto-dacă. Documentele istorice îl numesc pe Licinius ex nova Dacia. Licinius este căsătorit cu Constantia, sora lui Constantin. Cei doi împăraţi geţi au dat celebrul Edict de la Milano, din anul 313, prin care s-a acordat libertate tuturor cultelor religioase, inclusiv creştinismului. Dar, după acest edict, Licinius a dat un insistent caracter oficial cultului Soarelui Apollinic, iar apoi a ordonat persecuţii anticreştine. Angajându-se în acţiuni complotiste, Licinius a fost executat în anul 325.

Faptul că împăratul Constantin a încetat persecuţiile împotriva creştinilor se datorează, printre altele, mamei lui, Helena, care se convertise la creştinism. Din dragoste filială, Constantin a adus-o la palatul imperial, acordându-i mari onoruri şi titlul de nobilissima femina. În cinstea ei, au fost bătute monede şi medalii. Îndemnat, desigur, de mama lui împăratul s-a preocupat de repararea unor biserici, de donaţii pentru ele şi de organizarea unor pelerinaje.

La leatul 321, Constantin generealizează duminica, sărbătoarea săptămânală a zalmoxienilor, dar şi a creştinilor, ca zi de odihnă în imperiul roman. Apoi, pentru a răzbuna ofensa adusă cândva Daciei lui Decebal, împăratul a pus bazele unei noi capitale – Constantinopolis. Locul ales era deosebit de favorabil din punct de vedere strategic, ca punct de trecere între Europa şi Asia. El era, de asemenea, mult mai aproape de Naissus, ţinutul natal al împăratului, din Dacia Mediterranea, precum şi de satele şi cetăţile dacice, de unde îşi recruta soldaţii şi funcţionarii de încredere.

Între 20 mai şi 25 august, anul 325, la Niceea, în Bithynia, aproape de reşedinţa imperială de la Nicomedia, s-a desfăşurat primul Sfânt Sinod Ecumenic, la care au participat 318 episcopi din toată lumea creştină, inclusiv cei veniţi de dincolo de frontierele Imperiului Roman, din Persia, Gothia şi Armenia. Alături de episcopi au participat şi însoţitorii lor. Împăratul Constantin a rostit o cuvântare de deschidere şi una de închidere. Sfântul Sinod Ecumenic de la Niceea a decis profilul spiritual al Europei şi al întregii creştinătăţi. Sinodul a condamnat cu tărie arianismul, fundamentat pe principii „păgâne“, gnostico-filosofice, necreştine şi anticreştine. Şi totuşi episcopul despre care se spune că l-ar fi botezat pe Constantin, spre sfârşitul vieţii împăratului, Eusebius de Nicomidia, era… arian! Fiul lui Constantin, Flavius Valerius Iulius Constantius, cunoscut în istorie sub numele de Constantin al II-lea, ce a domnit mai întâi în Imperiul Roman de Răsărit, era şi el arian! Tendinţa acestui fiu al lui Constantin cel Mare era de a se aşeza cât mai aproape de Dunăre, fluviul naţional al geto-dacilor. Astfel, în iarna anilor 350-351, pe când era augustus al Orientului, şi-a stabilit temporar reşedinţa în oraşul daco-roman Sirmium, metropola Pannoniei Inferior şi a Illyricului. Prin aceasta, Sir-

mius a devenit o vreme centrul politic al Imperiului. După bătălia de la Mons Seleuci, unde l-a înfrânt pe uzurpatorul A Manentius Flavius, Constantius a devenit împărat unic al întregului imperiu roman.

Dar să ne întoarcem la Constantin cel Mare şi la semnul care I s-a arătat pe cer, la Podul Vulturului. Acest semn sfânt, Crucea, avea pentru geto-daci semnificaţii multiple: Sfânta Pătrime, adică Tatăl, Mama, Fiul şi Fiica din Ceruri; Anotimpurile Boreale; Cele Patru Puncte Cardinale ale Pământului; Cei Patru Fraţi de Lapte ai lui Apollon etc.

Un altar de lut, reprezentând Soarele cu Patru Raze a fost descoperit la Helis (Piscu Crăsanilor), în apropierea Netindavei, locul natal al Gemenilor Divini şi al Cabirilor.

Cum am mai spus, Soarele era simbolul lui Apollon-Zalmoxis. Zeului i se mai spune şi S-CAP-T-ENSULA, „Rupt din Soare“, Cu Chipul ca al Soarelui. Ca simbol solar el apare şi pe discul de andezit, cu zece raze, de la Sarmizegetusa.

Cele zece raze de acolo sunt cei zece ucenici ai lui Apollon. Helis, Soarele, are numai patru raze, simbolizându-i pe cei patru fraţi de lapte ai zeului. Acest semn – Soarele cu Patru Raze – i s-a arătat lui Constantin înainte de a lupta cu Maxentius! Altfel, prezenţa celor patru fraţi ai lui Apollon pe Arcul de Triumf de la Roma nu ar mai avea nici o noimă.

Din fericire, s-a păstrat şi inscripţia tracică pe care împăratul a văzut-o pe cer. Acesta apare pe o brăţară de aur, descoperită la Vatina, lângă Vârşeţ, şi permite, graţie finalului, în două alfabete (latin şi elen), cel puţin două lecturi şi trei traduceri.

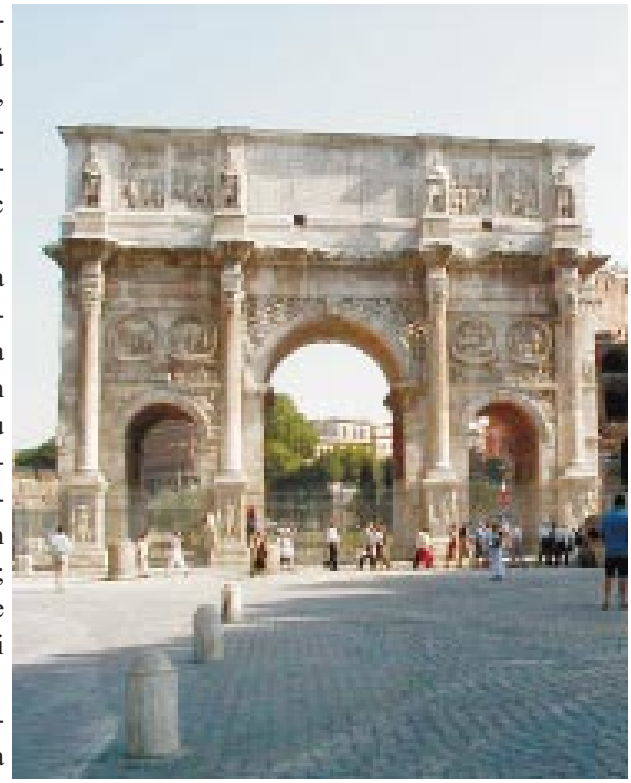

1.D(OMINUS) N(OSTER) CONSTANTIN(US) ULT LOL
2.ONGON STAN TI MULT GOG

Traduceri:

1.Domnul nostru (ales de noi) va înfrânge vrăjmaşul.

2.Îngerii (Vestitorii, Evangheliştii) de Piatră (Sculptaţi) aduc mult noroc.

3.Semnul Rugăciunii (Sfânt) dă (aduce) mult noroc (belşug).

Arcul de Triumf de la Roma, al lui Constantin, îi priveşte exclusiv pe tracii nordici. Alături de Cabirii Napai, pe arc apare şi numărul sacru a geţilor, 666, ce era anul în care împăratul Buerebuistas şi marele preot Decaineus reinstauraseră cultul zalmoxian. De obicei, acest număr era scris sub forma SSS, adică de trei ori iniţialul lui SEXE, „şase“, ori CCC, treime care în alfabetul elen se citeşte tot SSS. În arta nord-tracică, numărul este sugerat din multiple căi. Astfel, în complexul sacru de la Sarmizegetusa, se detaşează un patrulater alcătuit din trei rânduri de câte şase stâlpi. Pe suprafaţa unui vas descoperit la Căscioarele, decorul este compus dintr-un număr de 18 (3x6) linii, înscrise prin metoda împunsăturii. Pe suprafaţa unui model de sanctuar, descoperit tot la Cîscioarele, apar tot 18 (3x6) linii. Tot aşa, pe suprafaţa unei străchini descoperite la Cârna-Dunăreni, este înscris, în patru locuri, simbolul Soarelui, redat printr-un cerc format din 18 (3x6) puncte. În acelaşi sens, este şi decorul unui vas pe care apar trei şiruri orizontale compuse din câte şase butonaşi conici. Un alt argument decisiv întru slăvirea numărului 666 la geţi este celebrul candelabru de bronz, descoperit la Helis, locul de unde se înălţaseră la ceruri Gemenii Divini. Acest candelabru atârnă de trei lanţuri compuse fiecare din câte şase segmente.

Pe Arcul de Triumf al lui Constantin, numărul 666, scris SSS, apare vertical lângă statuia unuia dintre cei patru Cabiri. Deasupra sunt înscrise abrevierile TCN şi Q. T este iniţiala de la TRE „trei“, C – de la CYNTHUS „cinci“, TCN + SSS = 359 + 666 = anul 1025 de la Zalmoxis, adică anul 312 d.Hr, când Constantin l-a învins pe Maxentius, consolidându-şi puterea.

Este aproape sigur că prin Domnii de Piatră, care popular însemnau „Domnii Sculptaţi, Idoli, Stane de Piatră“, geţii înţelegeau „Domnii Tari (Puternici) ca Piatra“, ca în textul Sorcovei: „Tare ca piatra**“. În primul rând, însuşi Apollon, zis şi E-SUS „Cel de Sus“, era considerat „**Tare ca piatra, / Iute ca săgeata, / Tare ca fierul, / Iute ca oţelul**“. De aceea, nu e de mirare că, după un colind din Raşova, judeţul Constanţa,**

CHAR-YSTOS „Fiul Cerului“, la care se închina şi împăratul Constantin, s-a născut chiar din piatră:

Sus, la cheia Raiului
Bună ceată mi-e-adunată,
Tot de sfinți de-aceia sfinți.
Şi-mi citeau,
Prooroceau
Şi-mi citeau de Dumnezeu
Şi pe Dumnezeu nu-L ştiu.
Iar Ion Sânt-Ion
Din gură aşa grăia:
-Voi citiți,
Proorociți
Şi-mi citiți de Dumnezeu
Şi pe Dumnezeu nu-l ştiți,
Iar eu viu
Şi bine-L ştiu:
Jos, la cheia Raiului,
În stâlp-chiatră mi-e-ncheiat.
D-unde sfinții c-auzea,
Ei săltară
Şi zburară,
Sus, mai sus, se ridicară,
Cu norii s-amestecară;
Jos, mai jos, că se lăsă,
Pe stâlp de chiatră cădea;
Când acolo c-ajungea,
Cărți pe brațe că-şi lua,
Şi citea,
Proorocea,
De trei zile şi trei nopți;
Stâlp de chiatră-n patru crapă,
Iată, Dumnezeu că scapă!

Într-un colind din Bălțați – Râmnicu Sărat, Domnul Se naşte tot din piatră:

O ceată de sfinți mărunți,
Lerui, Doamne, Domn din Cer,
Întreba de Dumnezeu;
Întrebară,
Nu-l aflară;
Dar Ilie
Bine-L ştie
Şi-mi grăiră şi mi-L spuse:
-Vedeți voi cea stană de piatră:
De departe să-mi cădeți,
De-aproape să vă rugați,

Piatra-n patru s-o făceți.
Dumnezeu de-acolo naşte.
Dac-o naşte,
Îl veți cunoaşte.
În aripioare să-L luați,
Sus, mai sus, să-L ridicați,
Sus, mai sus, la lighion,
Că acolo-I Sfântu Ion!

Un colind ardelenesc afirmă şi el că Fiul Sfânt S-a născut din piatră:

La o piatră neslovată,
Lerui, Doamne,
Şede Maica-ngenunchiată,
Ca să nască fiu de piatră.
Fiu de piatră şi-o născut.

Lexic:

GOG, „Noroc, Bucurie, Măreție, Întâietate“. Cf. alb. hoke, „glumă, farsă, poznă“; kohë, „timp, vreme, durată“; kokë, „cap“; arom. cocă, „cap“; rom. chică, cucă , Goga, Gogu, Gugu.

GRABOS, „Viteazul, Temerarul, Războinicul“. N. pro. pr. illyric grabuje, „greblă“; GRABAEI – trib illyric. Cf. alb, grabit „a prăda, a jefui, a răpi; germ. Graf, „conte“; rom. grabă, grapă, Griva, Grivei, grui, Gruia, pripă, a (se) pripi.

LOL, „Vrăjmaş, Rău, Vinovat, Prost, Urât, Jegos“. Cf. lat. loli, „neghină“; lolligo, „sepie“; luela, „ispăşire, pedeapsă“; rom. lălâi; lâlă; lilă.

MULT – „Mult“. Cf. lat. multus, rom. mult.

NAPO-UCA, „Vocea (Vestea) din Cer (a Cerului)“. N. dac al Clujului. Cp. din NAPO, „cer, din cer“ (cf.sl.nebo, „cer“; lat. nubea, „nor“); + UCA, „voce, glas, veste, ştire“ (cf.echo – zeița greacă a ecoului). Cf. rom. Novac.

ONGON, „Îngeri, Vestitori, Evanghelişti, Sfinți, Vrăjitori“. Cf. alb. engjëll, „înger“; hingëllij, „a necheza“; Ungjill, „Evanghelie“; rom. a îngâna.

S-CAP-T-EN-SULA, „Chipul ca al Soarelui, Rupt din Soare, Strălucitor“. Loc. în Tracia, vestită prin mine de aur şi argint. Cp. din S-CAP, „cu chip, cu cap, cu (în) vârf, în (pe) față, văl, ascuțit, tăiat, scrijelit, sculptat“ (cf. alb. shkop, „bîț, baston, cârjă“; zgaver, „scorbură, peşteră, cavitate, cavernă“; rom. cap, chip; jgheab, a scobi) + T-EN, „din; ca al“ + SULA, „S are“ (cf. lat. Sol, Soare). Cf. alb. Shqiptoj, „a pronunța, a rosti“; rom. scut, scutec.

STAN, „Pietros, (De) Piatră, Puternic“. Cf. germ. Stein, engl. stone, „piatră“; rom. Stan, stană (de piatră); stemă; S. stâncă.

TI, „a da, a oferi, a aduce“. Cf. lat. do, rom. a da.

ULT, „a respinge, a fugări, a bate, a doborî, a răzbuna“. Cf. alb. I ulët, „jos, coborât, scăzut“; lat. ultio, „răzbunare, pedepsire“; rom. a altoi, a hultui.

•

Un ilustru nume al arheologiei românești – Dr. Zsófia Torma

Daniela Drăghia

Zsófia Torma s-a născut în anul 1832, la 27 septembrie, într-un mediu familial unde interesul pentru antichitate făcea parte din cotidian. Tatăl ei, József Torma, un nobil care făcuse cercetări în tabăra fortificată romană de la Ilişua; iar fratele ei mai mare, Károly Torma, profesor universitar la Pesta, arheolog şi epigrafist, cel care a înfiinţat muzeul antichităţilor dacice de la Aquincum (Buda veche); i-au insuflat pasiunea şi în acelaşi timp au încurajat-o să studieze arheologia.

După moartea tatălui său, survenită în 1861, Zsófia Torma a părăsit locuinţa părintească din Cristeştii Ciceului (jud. Bistriţa-Năsăud), pentru a se muta în casa surorii sale din Peştişu Mic şi până la urmă se va stabili definitiv la Orăştie. Ea se integrează în viaţa intelectuală a oraşului care în acel timp era marcat de un interes deosebit pentru trecutul istoric.

La 15 februarie 1868 „Societatea de geografie a patriei maghiare“ îi acordă Zsófiei Torma un certificat de membru.

Secretarul general al Congresului internaţional de arheologie preistorică şi antropologie, Flóris Rómer, o sfătuieşte să adune date asupra habitaturilor preistorice ale zonei, pentru a participa la al VIII-lea Congres de la Budapesta. În urma acestui impuls, Zsófia Torma începe cercetări arheologice în toamna anului 1875, la Turdaş – primul şi cel mai bogat sit arheologic descoperit pe valea Mureşului, urmând ca anul următor acestuia să studieze şi staţiunile din zona Nandru Vale. Astfel, la 11 iunie, ziarul *Magyar Polgár* din Cluj menţionează într-o notă de la pagina a treia (n.n.) continuarea cercetărilor, precum şi faptul că „colecţia de antichităţi constă din mai multe mii de piese interesante“.

În 1879, publică la Cluj rezultatele arheologice din aşezările de la: Turdaş, Josani, Valea Nandrului, Nandru, Peştera de la Nandru, Cârjiţi, Geoagiu de Jos, Coldău, Zârsvo, Hunedoara, Găunoasa şi Arănieş; susţinând că analiza etnografică demonstrează, prin semnele de pe ceramică, continuitatea, transmiterea şi perpetuarea acestora din neolitic până în contemporaneitate.

În 1880 este aleasă ca unul dintre membrii fondatori ai Societăţii de Istorie şi Arheologie a Comitatului Hunedoara, care avea ca scop: cercetarea ştiinţifică a trecutului şi a tradiţiilor, protecţia monumentelor istorice, promovarea prieteniei între popoare.

În iunie apare în Erdélyi Muzeum articolul domnişoarei Zsófia Torma referitor la complexul de peşteri de la Nandru, cu punctele: „Dealul Peştrii“ (la vest), „Dealul Ruşchii“ (mai la vest de „Dealul Peşterii“), „La Groape“ (în partea inferioară a Dealului Ruşchii), „La Piatra cu lapte“ (în partea superioară a Dealului Ruşchii“) şi peştera vis-a-vis de „Dealul Petricelei“.

În august, la a XI-a reuniune generală a Societăţii germane de antropologie, ţinută la Berlin, unde au

fost 470 de participanţi (261 din Berlin, 175 din restul Germaniei şi 34 din afara Germaniei: 15 din Austria, nouă din ţările scandinave, şi două din Rusia, Grecia, Egipt şi Japonia, câte 1 Anglia şi America), se întâlneşte şi cu cercetători în arheologia preistorică dintre care amintim pe: A. Voss, R. Virchow şi H. Schliemann. În urma discuţiilor purtate ajung la concluzia că populaţiile neolitice aveau scriere şi se propune descifrarea semnelor acesteia.

Într-o moţiune din 13 iulie 1881 propune reînceperea săpăturilor sistematice la Sarmizegetusa, în credinţa că prin „descrierea scrierii dacice“ s-ar putea rezolva traducerea inscripţiilor din Troia care rămăseseră netraduse.

În 1882 publică mai multe studii şi comunicări reunite sub titlul „Despre istoria străveche a cetăţii Hunedoarei“ (prima, susţinută în 1880, referitoare la al XI-lea Congres german de antropologie, ţinut la Berlin în 5-12 august; cea de-a doua – ca de altfel şi prima –

citită în Adunarea Generală a Societății la 29 mai 1881, se axează pe notițele ordonate ale pieselor de la Turdaş şi Nandru; a treia este moțiunea din 13 iulie 18821 – în care trage concluzia că Sarmizegetusa este cetatea sarmaților, bineînțeles fiind influențată de argumentele preşedintelui Societății de Istorie şi Arheologie a Comitatului Hunedoara, dr. Kuun Geza; iar cea de-a patra comunicare a citit-o la 20 august 1881, în şedința comitetului director de la Simeria).

La 17 iulie 1884 plăteşte 1.800 de forinți pentru un act de asigurare, pe cinci ani, al colecției.

În 1886 publică în HRTÉ „Raportul de la cel de-al XIII-lea Congres al antropologilor germani", din 14-17 august 1882, ținut la Frankfurt á Main, unde afirma că „Acum se poate constata cu certitudine că locuitorii traco-daci ai patriei noastre au fost locuitori ai acesteia în acelaşi timp cu romanii". Sayce confirma presupunerea lui Herodot în care acesta spunea că locuitorii străvechi ai Transilvaniei aparțineau populației tracice: „De aceea, originea tracică a dacilor şi a geților este neîndoielnică".

În 6 iunie 1891 semnează la Cluj contractul în care vinde şi împroprietăreşte colecția ei, Societății Muzeului Ardelean, conform înțelegerii din 28 martie 1891. La punctul doi se specifică faptul că Societatea Muzeului Ardelean plăteşte pe loc 5.000 forinți în monedă austriacă plus o rentă viageră de 800 forinți.

Cea mai mare parte a colecției, provine de la Turdaş, dar per ansamblu cuprinde perioadele: paleolitic, neolitic, eneolitic, bronz, elemente celtice şi puține elemente romane şi slave.

În timpul vieții Zsófiei Torma, Orăştia a devenit un centru vizitat de arheologii Europei Centrale. A. Voss a venit în Transilvania pentru a cerceta aşezările la fața locului, precum şi muzeul din Orăştie; atât el cât şi O. Tischler, mai târziu, vorbesc cu cel mai mare respect despre bogăția colecției şi competența Zsófiei Torma. Tânărul arheolog german P. Reinecke, încurajat de prof. J. Ranke, vizitează de două ori oraşul Orăştie (1893, 1896). Virchow, participând la festivitatea dedicată memoriei lui Honterus, la Braşov în 1898, profită de ocazie şi vine în Orăştie pentru a se întâlni cu Zsófia Torma şi a vedea situl de la Turdaş (unde țăranii au învățat foarte repede să falsifice obiectele şi au încercat, fără succes de altfel, să le vândă Zsófiei Torma). Ea aduce doi colaboratori: G. Téglás şi K. Herpey.

În 1896, publică la Dej o lucrare în care susține că deşi miturile şi-au pierdut din caracterul sacral, totuşi cultul s-a păstrat (motivele ornamentale de pe vase, căluşii, roata de foc etc.), poporul patriei noastre dând mai mult alogenilor sub raportul obiceiurilor şi datinilor mitice decât au primit de la aceştia.

Tot în 1896, publică la Budapesta un articol în care afirmă că descoperirile de la Turdaş confirmă originea şi dezvoltarea religiilor, cum au avut loc în viața spirituală şi cum sunt evidențiate.

Pentru meritele ştiințifice deosebite, la 24 mai 1899, Catedra de Filosofie a Universității Maghiare de Ştiințe „Franz Joseph" din Cluj, îi acordă diploma de onoare cu titlul: Doctor în filosofie honoris causa, Zsófia Torma fiind prima femeie care primeşte această distincție, din partea universității regale (diploma „prevăzută cu sigiliul şi întărită cu semnăturile obişnuite" se află la Muzeul Civilizației Dacice şi Romane – Deva, în custodia Secției de Istorie Modernă).

La început acceptată în cercurile restrânse ale societății, iar mai târziu, după cum arată şi corespondența Domniei sale, a fost inclusă în cercurile mai largi ale acesteia, a ținut legătura cu cercetători şi personalități din țară (fragment de ciornă dintr-o scrisoare adresată dl. Gheorghe Barițiu, găsită în Arhiva Statului, filiala Deva) şi străinătate (fragment de ciornă dintr-o scrisoare adresată prof. Dr. O. Frass din Stuttgart, fragment de scrisoare primită de la dr. Gróf Kuun Géza, ciornă dintr-o scrisoare adresată lui Franz Joseph, găsite în Arhiva Statului, filiala Deva).

În 6 noiembrie 1899, trimite o scrisoare de mulțumire membrilor Societății de Istorie şi Arheologie din Comitatul Hunedoara, pentru că au susținut-o pe tot parcursul muncii. Se stinge subit din viață la 14 noiembrie 1899, ora 15.30, la locuința sa din Orăştie, în urma unui stop cardiac.

Anul acesta se împlinesc 105 de ani de la plecarea dintre noi a celei care a fost şi va rămâne întotdeauna în sufletul nostru: dr. Zsófia Torma. A fost o pierdere nu numai pentru viața socială a oraşului şi copiilor săi adoptivi, ci şi pentru întreaga lume ştiințifică. Dr. Herrmann Antal o compară cu Palas Atena a ştiinței maghiare şi Ioana d'Arc a arheologiei transilvănene, meritând pe deplin aceste calificative, având în vedere că a salvat artefactele descoperite şi a sacrificat întreaga sa avere pe altarul ştiinței.

Material preluat prin amabilitatea conducerii Muzeului Civilizației Dacice şi Romane din publicația *SARGEȚIA* numărul 27/1999

Uneori plâng

de Camelia Tripon

Aceast articol a pornit de la afirmațiile curajoase ale unei profesoare. Domnia sa, pusă să explice geneza limbii române (în care Academia română a «decretat» că, din fondul principal, peste 60% cuvinte de origine latină, 20% provenite din slavă, iar aproape 20%, din alte limbi) a mărturisit că este de altă părere, dar... dacă aşa spun academicienii... este nevoită să ia de bună afirmația acestora. Este o femeie liberă, excepțională. Aşa apare libertatea, acel curaj de a înfrunta, chiar şi într-un cerc restrâns, ceva care este în profund dezacord cu tine. Gestul acesta l-a făcut Socrate şi a băut cu demnitate cupa plină de cucută, l-a făcut şi Hasdeu, după cum ne spune Mircea Eliade: «Guillaume de Jumičges (în sec.XI) vorbeşte de Dacia, care se cheamă astăzi Danemarca şi care avea mulți regi înzestrați, mai ales Zeuta, Dichineus, Zalmoxis. Mai ales în Spania apare această tradiție la Isidor (560-636) care, făcând elogiul Spaniei, vorbea de această țară unde înflorea glorioasa fecunditate a poporului get. În sec. XIII dacii intră în istoria şi genealogia poporului spaniol... S-ar putea spune că un proces contrar s-a petrecut în conştiința istoriografică a românilor... din secolul al XVI-lea tema centrală a fost descendența latină. Abia la mijlocul secolului trecut s-au redescoperit dacii prin studiul curajos în care Hasdeu se întreabă dacă acest popor a dipărut realmente.» Titlul lucrării sale este: Perit-au Dacii? (Iaşi 1860). Oare chiar au pierit strămoşii noştri, încât să avem o limbă alcătuită mai mult din împrumuturi?... Sau poate, ca în multe alte cazuri, şi academicienii sunt oameni... şi astfel este uman să mai şi greşească... Să nu uităm că în secolul XIX Academia Engleză susținea că dacă viteza trenului va depăşi 40 km/h călătorul va înnebuni. Azi viteza sunetului de 1.224 km/h este frecvent depăşită de avioanele supersonice şi lumea merge înainte. La fel s-a întâmplat la începutul secolului XX, când Academia Franceză «decretase» că nici un corp mai greu decât aerul nu poate zbura prin forțe proprii. Atunci, în 1903 (acum o sută de ani) genialul Traian Vuia a prezentat la Academia de Ştiințe din Paris un memoriu prin care demonstra posibilitatea zborului cu un aparat mai greu decât aerul, ca apoi în 18 martie 1906 să realizeze primul zbor din lume cu un asemenea avion. Curajul acestor oameni trebuie prețuit şi susținut; Mihai Eminescu spunea «Zdrobiți orânduiala cea crudă şi nedreaptă». Este nedrept să ne negăm mama şi astfel originea, doar din cauza unei «propagande» într-o limbă moartă. Dacă vom privi cuvântul «libertate» prin prisma limbii nordicilor, a germanilor, vom constata că pe această rădăcină sunt grefate două sensuri; dărnicia=liberalitäti, a iubi= lie'ben şi lie'ber=iubitul. Lanțurile şi focul pot supune sau distruge un om, dar sentimentele sale, mai ales de iubire, trec până dincolo de mormânt. Aceasta este libertatea, ceea ce putem dărui fără nici o constrângere interioară - şi nu sărbătorile bahice de la care provine termenul latin Liber şi Liberalia transformată de o religie în prima comuniune. Chiar dacă filozofic se crede că nu prea există libertate, totuşi ea se manifestă la tot mai mulți oameni, care înțeleg şi trăiesc prin valorile interdependențelor. Totul se desfăşoară după legi mai puțin sau mai mult cunoscute, dar cea mai profundă lege a universului este cea a iubirii şi implicit a dăruirii; ea a stat la baza creației lumii, şi astfel Dumnezeu ne-a dăruit din scânteia sa un strop. Acum avem libertatea de a dărui cel puțin un gând bun şi o rugăciune pentru frații noştri din Covasna şi Harghita, unde românii sunt mai uniți. Uneori la durere inima-ți cere să constați că eşti unit cu ceilalți. Anul acesta se împlinesc zece ani de când am trecut pragul bisericii ortodoxe din centrul oraşului Sf. Gheorghe. Am trăit un moment deosebit; acolo, în liniştea sacră, zidurile mute mi-au transmis toată durerea umană adunată. Am fost copleşită până la lacrimi. Acolo nu era durerea unei boli; era ceva din inima țării sfâşiată de durere. Suntem liberi să ne dăruim dragostea noastră fraților, suntem liberi să dăruim neamului gândurile noastre de iubire - şi astfel să ne ocrotim limba şi uneori fiii de concepțiile anacronice, depăşite de peste o mie de ani - de când nordicii şi spaniolii îşi caută strămoşi în neamul dacilor.

Suntem liberi să înțelegem sau nu adevăruri evidente. Obişnuința ne opreşte uneori să fim de acord cu ceea ce ştim deja. Din fericire obişnuințele se pot schimba. Noi putem să-i sprijinim pe cei care sunt liberi şi se exprimă prin prisma a ceea ce sunt cu adevărat acum - în mileniul trei.

Apariţie editoriala

Zalmoxis în cântecul bătrânesc

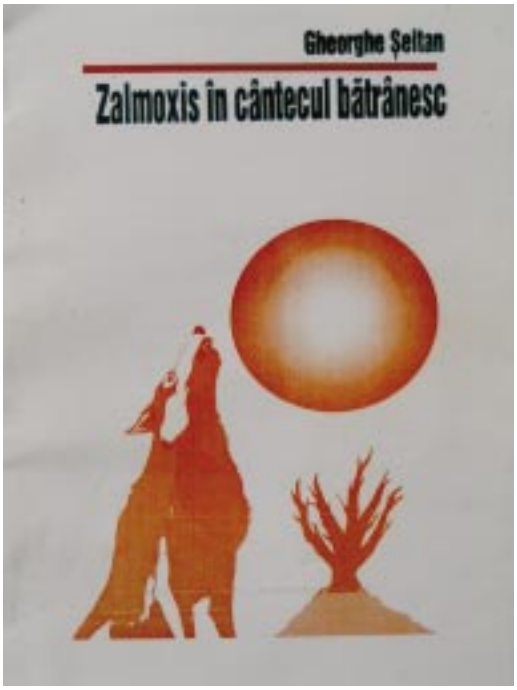

Apărută la editura Cronicarul din Tulcea, lucrarea lui Gheorghe Şeitan vine să adâncească o legătura peste veacuri dintre spiritualitatea geto-dacilor şi tradiţiile româneşti neaoşe reprezentate prin cântece bătrâneşti.

Titlul complet al studiului de faţă ar fi trebuit să fie mai degrabă „Zalmoxis în cântecul bătrânesc Toma Dalimoş”,pentru că cea mai mare parte a paginilor sunt scrise asemenea unor comentarii la textul acestui cântec.

Cititorul s-ar putea întreba, ce are în comun zeul dacilor cu popularul erou al baladei pe care elevii o studiază la nivel gimnazial. Răspunsul autorului rezultă dintr-o nouă teorie a modului de abordare a cântecelor bătrâneşti pe care le scoate în afara sferei folclorice,dându-le în acelaşi timp o înclinaţie preponderent mitologico-spirituală.

Cântecele bătrâneşti ale românilor sunt, în opinia aceluiaşi autor, legile cântate ale geţilor fără ca ele să aibă un conţinut istoric. Ele nu sunt o creaţie umană, ci una de inspiraţie divină transmisă geţilor prin intermediul unor mari iniţiaţi în misterele lui Zalmoxis, oameni extrem de calificaţi specialişti ai sacrului. Cântecul Toma Dalimoş oferă în opinia lui Gheorghe Şeitan, pentru prima dată posibilitatea de a privi din interior mistica getică nu doar prin prisma a ceea ce au relatat istoricii şi filosofii antichităţii, mai mult sau mai puţin avizaţi.

Studiul ce a văzut astfel lumina tiparului se doreşte a fi un început de drum,pe o cale mai lungă, aceea a regăsirii lui Zalmoxis şi a înţelepciunii getice în cântecele bătrâneşti,în nemuritoarele colinde, în basme şi legende, în ritualurile şi tradiţiile românilor.

• ***Vladimir Brilinsky***

Dacă doriţi un abonament la DACIA MAGAZIN
Trimiteţi prin mandat poştal suma de 180.000 lei pe adresa Daniela Gridan 2700 Orăştie Piaţa Victoriei 20.
Veţi primi începînd cu luna următoare douăsprezece numere ale publicaţiei noastre.
Vă rugam să specificaţi pe mandat adresa poştală corectă la care doriţi să primiţi revista.

În fiecare seară de luni de la orele 12.00 puteţi asculta pe Radio România Actualităţi emisiunea Noapte Albastră, al cărei realizator, Marian Megan vă invită la rubrica deja consacrată PERSOANA ÎNTÂI. Veţi putea fi în legătură directă cu New York-ul de unde doctorul Napoleon Săvescu vă va aduce ultimele noutăţi din lumea dacilor. Alături de domnia sa şi de invitaţii pe care îi va avea,veţi putea patrunde în direct în lumea fascinantă a dacilor.

ORGANIZATOR: ***FUNDAȚIA DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY OF NewYork***
21-26 Broadway,New York 1106 USA
e-mail: **congres@dr-savescu.com,**
web: **http//www.dacia.org/congres**

DRAGI PRIETENI

Avem plăcerea să vă invităm la cel de-al V-lea Congres Internațional de Dacologie, care va avea loc în zilele de 25-26 iunie 2004 la Hotel Intercontinental Bucureşti, având ca Sponsor Principal Compania Hotelieră Intercontinental. Programul din acest an cuprinde mai multe secțiuni. Aceste secțiuni aprobate de comitetul ştiințific al Congresului sunt:

PRIMA SECȚIUNE- Civilizația dunăreană –Rădăcini

A DOUA SECȚIUNE-Legende, mituri, credințe, tradiții şi obiceiuri religioase ale dacilor.

A TREIA SECȚIUNE-Impactul spiritual şi cultural Dacic asupra culturii şi artei europene.

Accesul la acest congres se face numai pe bază de invitație, **care poate fi procurata de la dl TIBERIU FRATILĂ, director PR al Congresului la adresa str. Teiul Doamnei, nr. 17, bl38, sc.A, ap.13, sect 2., BUCUREŞTI. E-mail tiberiu62@yahoo.com.**

Pentru orice fel de informații legate de congres puteți suna şi la tel 0254223853 sau scrie la e-mail nunub@mail.recep.ro

Vom fi onorați să vă avem alături de noi la acest Congres şi să împărtăşim cu dumneavoastră impresiile şi concluziile care îi vor urma.

Cu cele mai bune urări,

• Dr. Napoleon Săvescu
Preşedinte fondator al „Dacia Revival International Society”